

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΟΣ

1881

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6.—ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑ
ΑΔΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΣΩΝ ΑΡΙΘ.

ΑΘΗΝΗΣ

Γραφείον της Έστιας: Όδου Σαβίου, 6.

1881

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολιτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑ

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ενδέκατος Συνδρομή Ιταλία: 'Εκ' Αθήνας, φρ. 10, 1ν τας; Παρχμιας φρ. 12, 1ν τή ελληνική φρ. 20. - Αί συνδρομαί άρχονται από 1 Ιανουαρίου Ιαούτου Ιτους και 15ης Ιανουαρίου - Γραμμίον τής Διοιοουνας: 'Οδός Σταδίου, 6 28' Ιουνίου 1881

ΑΙΛΑΝΤΗΣΙΣ ΣΟΥΛΙΩΤΙΚΗ

Ότε εν έτει 1800 ο Άλγ' πασάς έπολέμει πιασματωδώς τὸ Σούλιον, άπελπισθεις τοῦ νά καυποτάξῃ τοὺς ήρωϊκοὺς έχηρούς του διὰ τῶν δ-πλων, προσέφυγε κατὰ τὸ σύνηδες αὐτῷ εἰς τήν πανουργίαν, άποπειραθεις, αλλά μάτην, δωροδοκίαν πρὸς τινας τῶν έξοχωτέρων άπλαρχηγῶν. 'Ο Τσήμας Ζέρβας, εἰς ὃν προσήνεγκεν άκταλόσια πουγγία και τὰς ύψίστας ἐν 'Ιωαννίνοις τιμὰς ἀντὶ τῆς προδοσίας τῶν κατρωτῶν αὐτοῦ, επέστειλεν αὐτῷ τὰ ἐξῆς:

»Βελύρη 'Αλῆ Πασά,

«Σ' εύχαριστῶ πολὺ γιὰ τήν άγάπην που ἔχεις γιὰτ' ἐμένα' μόν' τὰ πουγκιά σου που μοῦ γράφεις με τὸ Μπέτσο νά μοῦ τὰ στείλῃς, νά μὴ μοῦ τὰ στείλῃς, γιατί δὲν ξέρω νά τὰ μετρήσω και δὲν ξέρω τί νά τὰ κάνω' μόν' και ἂν ἤξερα, πάλι δὲν ἤμουν εύχαριστημένος νά σοῦ δίνω οὔτε ἓνα λιθάρι ἀπὸ τοὺς βράχους τῆς πατρίδος μου, και ὄχι νά φύγω ἀπὸ τὸ Σούλι διὰ τὰ πουγκιά σου, καθὼς ὁποῦ φαντάζεσαι. Τιμαῖς και δόξαις ποῦ μοῦ ὑπόσχεσαι νά μοῦ δίνῃς δὲν μοῦ χρειάζονται, γιατί εἰς ἐμένα πλοῦτος, δόξαις και τιμαῖς εἶνε τὰ ἄρματα μου, ὅπου με ἐκείνα φυλάω τήν πατρίδα μου, τήν ελευθερίαν μου και τὰ παιδιά μου, και τιμῶ και τ' ὄνομα τοῦ Σουλιώτου και άποθανατίζω και τὸ ἰδικόν μου ὄνομα.

ΤΣΗΜΑΣ ΖΕΡΒΑΣ.

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

[Μυθιστορία Α. Ρουφρίνη. - Μετάφρ. 'Αγγέλου Πλάκου].

Επίλεκτο. 161 σελ. 287.

II'

Επί τῆς λέμβου.

Μετά μετημβρίαν τινά περιεπάτει ἡ Λουκία ὡς συνήθως ἐν τῷ κήπῳ, στηρίζουσα τὸν βραχίονα ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ πατρὸς τῆς. 'Ο Αντώνιος, ὅστις προηγείτο αὐτῶν ὀλίγα βήματα, ἔφερε τὸν μάνδαλον τῆς μικρᾶς οὔρας, ἣτις ἔφερεν εἰς τήν ἀκτὴν, και ὠδήγησεν αὐτοὺς διὰ μικρᾶς κατωφερείας μέχρι τοῦ αἰγιαλοῦ. 'Η ἀτραπὸς, ὁμαλὴ και ἐπιμελῶς καθαρισμένη ὡς κήπου δενδροστοιχία (ὁ Βαττίστας φαίνεται εἶχε πῶς συντελέσει εἰς τοῦτο), ἐφρόσσετο ἐκατέρωθεν δι' ἀπείρων κιντρίνων, λευκῶν και ροδινῶν ἀνθέων, ἕτινα ἐφύοντο ἀπὸ τῆς ἀύμνησῆς ἄμμου ζωηρὰ και δροσά-

δη, ὡς ἂν εἶχον φυτευθῆ ἐπὶ τοῦ λεπρωτέρου ἐδάφους.

'Η Λουκία τοσοῦτον ἀπλήστως ἐθεώρει, ἐθαύμαζε και ἔδρεπεν αὐτὰ, προσέχουσα συνάμα εἰς τὰς ἐξηγήσεις τοῦ 'Αντωνίου περὶ τοῦ ἰδιαίτερου ἐκείνου εἶδους τῶν θαλασσίων φυτῶν, ὥστε δὲν παρατήρησε τὸν Βαττίσταν, ὅστις, μετά τινος ἄλλου ἴστατο πλησίον λέμβου, σκεπομένης ὑπὸ ποικιλοχόρου σκηνώματος. 'Η νεαρὰ κόρη δὲν εἶδε τὸ ἀκάτιον, οὔτινος ἡ πρόωρα ἐβουλιζέτο ἤδη ἐντὸς τῶν ὑδάτων, οὐδὰ τοὺς παρ' αὐτῇ ἴσταμένους, εἰμὴ ὅτε προσήγγισεν.

— 'Ω! τί ὠραία λέμβος! ἀνεφώνησε.

— Και αὐτὴ και τὸ πλήρωμα εἶνε εἰς τὰς διαταγὰς σας, τῇ εἶπεν ὁ 'Αντώνιος, ἂν ἔχετε διαθέσειν νά τὰ μεταχειρισθῆτε.

— Εὐχαρίστως, ἀπήντησε περιχαρῆς ἡ Λουκία. Ὅα εύχαριστηθῶ πολὺ νά κάμω ἓνα μικρὸν περίπατον ἐπὶ τῆς ὠραίας αὐτῆς και μαγευτικῆς θαλάσσης! Συμφωνεῖς, πατέρα, αἰ; — 'Αλλά, προσέθηκε μετά τινος δειλίας, εἶνε φρόνιμον νά τὸ κάμω κανεὶς με δύο μόνον ναύτας;

— Ὅα ἦσθε τόσον ἀσφαλῆς, ὅσον και εἰς τὸν ἐξώστην σας, ἀπεκρίθη ὁ 'Αντώνιος. 'Ο Βαττίστας εἶνε λαμβουχος ἐπιτηδείτατος, γνωρίζει νά διαχειρίζεται λαμπρὰ και τὸ ἴστιον και τὰ καπία. Οἱ συμπατριῶται τοῦ Κολόμβου ἀναγνωρίζονται ὡς τέλειοι ναυτικοὶ και ὑπ' αὐτῶν τῶν ἄγγλων. Νοήμων κυβέρνησις, ἐξηκολούθησεν ὁ 'Αντώνιος, δίδων τήν χεῖρά του εἰς τήν Λουκίαν, ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὴν λέμβον, ὅα ἔλαμνε θαύματα με τοιαῦτα στοίχαια, ἀλλά . . .

Και συνεπλήρωσε τὴν φράσιν του στενάζων και ὕψων τοὺς ἄμους.

— Ἐλάτε, εἶπεν ἡ Λουκία, θεωροῦσα τὸν ἴστρον, δὲν ἤλοκαμεν ἐδῶ διὰ νά ὀμιλήσωμεν περὶ κυβερνήσεων και πολιτικῆς, ἀλλά διὰ νά δικασθῶμεν.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐνέκλειον τοσαύτην συγχρόνως γυναικείαν αγαθότητα και παιδικὴν χαρὰν, ὥστε ὁ ἴταλὸς δὲν ἐπειράχθη ὑπὸ τῆς γενομένης αὐτῷ παρατηρήσεως. 'Η Λουκία δὲν ἤθελε ν' ἀκούῃ ὀμιλοῦντα τὸν 'Αντώνιον κατὰ τῆς κυβερνήσεως τοῦ τόπου του εἰμὴ μόνον ὅτε δὲν παρίστατο ὁ Σπρ' 'Ιωάννης.

'Η θάλασσα οὐδεμίαν εἶχε ρυτίδα. Βύρται δὲ μόνον γαλακτώδεις ζῶναι, ἄλλαι κατ' εὐθέταν

ἀναπτυσσόμενοι καὶ ἄλλοι καμπυλοῦμενοι ἐπιχαρίτως διεκοπτοῦν ἐκ διαλειμμάτων τὴν δικαιοσύνην τοῦ κυανοῦ τῆς χροιάτος. Ὁ Βαττίστας καὶ ὁ σὺντροφός του ἀνέπτυσαν εὐθὺς τὴν βόμην τῶν μυωδῶν των βραχιόνων, ὁ δὲ πρῶτος ἐξ αὐτῶν ἀπέφηνε διαρκῶς νὰ βλέπῃ τὴν μίς Δάβην, ἥτις καθήμενη εἰς τὴν πύρραν ἐπὶ προσκαφαλαίου ἐπίτηδες τεθειμένου, ἐσχίζεν ἡρέμα τὸ κύμα διὰ τῶν λεπτοφυῶν τῆς σακτύλων, παραδιδομένη ἐντελῶς εἰς τὰ εὐάεστα αἰσθήματα ὅσα ἐμαρτύρει τὸ ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτῆς ἐπανθοῦν μειδιάμα. Ἐπλευσαν οὕτω ταχέως πέραν τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Βορδιγέρας, καί τότε νέον αἴφνης καὶ λαμπρὸν πανόραμα ἀνεπτύχθη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των.

Λόφον σειρά μεγαλοπροπέης, ἐρειδομένων ἐπὶ τρυφῶν ὕψηλων ὀρέων, ἀνεπτύσσοτο κυκλοτερῶς ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ, ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς, διακοπτομένη καὶ ὄλον αὐτῆς τὸ μήκος ὑπὸ ἀκρωτηρίων καὶ ὄρων, καὶ ποικιλομένη ὑπὸ γραφικωτάτων πόλεων καὶ χωρίων.

Οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἡ ψυχὴ τῆς Λουκίας ἀπήλαυον ἐν σιγῇ τὸ θεῖον τῆς σκηνῆς ἐκείνης, ἢ ἢ πορφύρα ἀναύγεια τοῦ δύοντος ἡλίου περιέβαλλε μαγευτικὴν καὶ ἀνέκφραστον λαμπρότητα. Ἐφ' ὅσον ἤβησεν ἐν αὐτῇ τὸ αἰσθημα τῶν καλλωνῶν, αἴτινες τὴν περιεκύκλουν, ἐπὶ τοσοῦτον κατενόησε κενὰ καὶ ἀσθενεῖς ἦσαν αἱ θαυμαστικαὶ φράσεις, δι' ὧν τὸ κατ' ἄρχας εἰδηλὸν τὸν θαυμασμόν της. Ὁ Σίρ Ἰωάννης τὸν ἀντιόν καίτοι ἀπὸ μακροῦ οἰκίως πρὸς τὸ θέαμα, ἐξέφραξε δι' ἐπιφωνημάτων τὸν ἐνθουσιασμόν του, καὶ συνεπέριε λυπούμενος, ὅτι τὸ πανδοχεῖον δὲν ἔκειτο πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Βορδιγέρας.

Ἄλλ' ὁ κόλπος τοῦ Σπεδαλέττι, καὶ τὰ πρὸς ἀνατολὰς τρία γνωστά του ἀκρωτήρια προὐκάλουν ἰδίως τὸν πανηγυρισμὸν τῆς Λουκίας. Περὶ δέχεται ὅτι πρὸς τὰ παράλια τῆς Γαλλίας ἦτο ἡ θεὰ ποικιλωτέρη καὶ μάλλον ἐκτεταμένη ἀλλὰ κατὰ τὴν γνώμην της, ἢ θεὰ ἐκείνη δὲν εἶχε τὴν ἀρμονικὴν ἐνότητα καὶ τὸ ἐπιβάλλον μεγαλεῖον, αἵτινα ἐχαρακτήριζον τὸ πρὸ τοῦ πανδοχεῖου ἐκτυλισσόμενον τοπίον.

— Ζωγράφος, ἔλεγεν ἡ Λουκία, ὅα πρῶτον ἔσως τὴν πρῶτην εἰκόνα' ἀλλ' εἰς ποιητὴν, εἶμαι βεβαίως, ὅα ἐνέπνευεν ἢ δευτέρα πολὺ πλείονας ἰδέας ἐξ ἐκείνων, αἴτινες θέγουσι τὴν καρδίαν.

— Ἀλήθεια; εἶπε φαιδρῶς ὁ Σίρ Ἰωάννης; μή πως ἔγεινεν ἡ κόρη μου ποιητῆς;

— Τίς οἶδε; ἀπήντησε μειδιῶσα καὶ ἐρρωιδίως συνήμα ἡ καλὴ κόρη. Ἡ Λουκία ἠσθάνετο ἀληθῶς εἰδὼς τι ποιητικῆς ἐμπνεύσεως ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς της.

Μεταξὺ δύο συμφύτων λόφων, κειμένων ὀλίγον πρὸς δυσμᾶς τῆς Βορδιγέρας, ἐφάνη αἴφνης τὸ λευκὸν παλαζιῖο τοῦ κόμητος, περιβαλλόμενον τὴν στιγμήν ἐκείνην ὑπὸ πορφύρας ἀτμοσφαιρας.

— Ἴδού, ἀνεφώνησεν ὁ Σίρ Ἰωάννης, δακτυ-

λοδεικτῶν εἰς τὴν θυγατέρα του τὸ ὄρατον μικρὸν ὑέγαρον, εὐκωρρον ἀντικείμενον διὰ τὴν γραφίδα σου.

— Ὁ κόμης, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος, ἔχει πολλὴν καλλισιήτησιν. Ἐξέλεξε μόνος του τὴν θέσιν καὶ ἔδωκε τὸ σχέδιον τῆς οἰκίας του.

— Τότε λοιπὸν, παρετήρησεν ὁ βαρωνέτος, εἶνε ἐπιτηδειότερος παρ' ὅ, τι ἐνόμιζον. Αὐτὴ ἀκριβῶς εἶνε ἡ μόνη θέσις ἀρμόζουσα εἰς αὐτὴ τὸ οἰκοδόμημα.

— Ἀληθῶς ὑπέλαθεν ὁ ἰατρός. Ὅπου καὶ ἀντὸ μεταθέσθαι τις, ὅα χάση.

— Ὅ, τι λέγετε διὰ τὴν οἰκίαν τοῦ κόμητος, εἶπεν ἡ Λουκία, δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς διας τὰς πόλεις καὶ τὰ πολυάριθμα χωρία, τὰ ὅποια βλέπομεν ἀπ' ἐδῶ. Καὶ αὐτὴ ἡ ἐσχάτη καλύθη των φαίνεται τοποθετημένη ἐκεῖ ὅπου ἔπρεπε νὰ ἦνε. Δὲν νομίζετε, ἰατρε;

— Ὁ ἀμερόληπτος θαυμασμός σας, ἀπήντησεν ἐκεῖνος μειδιῶν, μ' ἐνθαβρύνει νὰ σὰς; εἶπεν, ὅτι ἡ φυλὴ ἥτις κατοικεῖ αὐτὴν τὴν χώραν εἶνε φυλὴ καλλιτεχνῶν, αἵτινες δὲν γνωρίζουν κἄν ὅτι εἶνε καλλιτέχναι' τὸ αἰσθημα τοῦ καλοῦ εἶν' ἐδῶ ἐμφυτον εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ὅσον ἀκαλλιέργητον καὶ ἀν ἦνε, ἐκδηλοῦται διὰ τῆς ἐκλογῆς τῆς θέσεως μιᾶς οἰκίας, διὰ τῆς κατασκευῆς μιᾶς πόλεως ἢ ἐνὸς χωρίου, διὰ τοῦ τρόπου καὶ ὅθ' ἐν εἶνε τεθειμένον ἐν ἀνήθως εἰς τὴν κόμην μιᾶς γυναικός.

Ἴσως ἀπεφάσαιεν οὕτως ἡ φύσις διὰ νὰ συμφωνῶσι τὰ ἔργα της πρὸς τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων, εἰς τὴν προνομοιοῦχον αὐτὴν γῆν. Ἄν παρατηρήσῃτε τὴν στάσιν καὶ τὰς χειρονομίας τῶν ἀνθρώπων, τὸν τρόπον καὶ ὅθ' ἐν προσαρμόζον τὰ χρώματα, τὴν χάριν μὲ τὴν ὅποιαν φοροῦν τὴν ἀπλὴν των ἐνδυμασίαν, ὅ' ἀνακαλύψετε πάραυτα φυσικὴν τινα καλλισιήτησιν, τὴν ὅποιαν δεφίλου ἐἰς τὴν περιστοιχοῦσιν αὐτοὺς φύσιν. Αἰδέσθε, ἐν παραδείγματι, τὸ ἀνδρικὸν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, τὸ ὅποιον δὲν εἶνε ἄλλο τίποτε ἢ ἀπλοῦς κόκκινος σιούφος μὲ μελανὰς σειράς, ἢ τὸ ἄπλοῦν χρωματιστὸν μανδύλιον, μὲ τὸ ὅποιον δένουν αἱ γυναῖκες τὴν κεφαλὴν των. Ἦ ἀπλούστερον; καὶ ὅμως παρατηρήσατε κατὰ πόσους διαφόρους γραφικωτάτους τρόπους φορεῖται καὶ τὸ ἐν καὶ τὸ ἄλλο. Ἦ νέα χωρικὴ, ἢ ὅποια φέρει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της ἢ ὑπὸ τὸν βραχιόνά της ἐν δειμάτιον χάρτου διὰ τὴν ἀγγελίδα της, δὲν λησμονεῖ ποτὲ νὰ δέσῃ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δειματίου ὀλίγους μήκωνας, ἢ κινδύους ἢ ἄλλα ἄνη τῆς ἐποχῆς.

— Εἶνε ἐν γένει ὡραῖα αἱ γυναῖκες; ἠρώτησεν ἡ Λουκία.

— Ναί; ἔγουναι δηλαδὴ ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ ὡραίας φυλῆς, ἀπήντησεν ὁ Ἀντώνιος, μεγάλους σχιστοὺς ὀφθαλμοὺς, κόμην ἄφθονον, ὡραῖον λαμῶν, μικροὺς πόδας. Ἀλλὰ τὰ περισσότερα, καὶ ἰδίως τὴν κόμην των, καταστρέφει ἢ ὑπερβολικὴ ἐργασία. Ἦ Σπεράνττα εἶνε ὡ-

ραῖον δείγμα τῆς καλλονῆς τῶν γυναικῶν μας.

— Ὡ, εἶνε ὡραῖα ἀληθῶς, ἀνεφώνησεν ἡ Λουκία τοσοῦτον ἐνθουσιωδῶς, ὥστε ὁ Σίρ Ἰωάννης ἔψωσεν εὐθὺς τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ ἐθεώρησε τὴν θυγατέρα του.

— Ἀλήθεια! εἶπε καὶ ὁμοίως παρόμοιον, ποτὲ δὲν τὸ εἶχα παρατηρήσει.

— Διότι δὲν τὴν ἐκύτταξε; ποτὲ, πατέρα, ἀπήντησε γελῶσα ἡ Λουκία. Ἄν εἶχες δοκιμάσει εἰκοσάκις, καθὼς ἐγὼ, νὰ κάμῃς τὴν εἰκόνα της, ἤθελες παρατηρήσει τὴν κομψότητα καὶ τὴν χάριν ὅλων της τῶν χαρακτηριστικῶν.

— Ἐξάρετα, μίς ἐξάρετα! ἀλλὰ ποῦ ἀπεκτίνασα, παρακαλῶ, ὅλον αὐτὴν τὴν καλλιτεχνικὴν φρασεολογίαν, ὑπέλαθεν ὁ πατὴρ μετὰ τινος ἐκπλήξεως. Φαίνεται, ἰατρε, ὅτι αἱ ὀμιλίαι σας ἐπηρεάσαν τὴν μικρὰν ἀγγιλίδα μας.

— Πιθανόν, ἀπεκρίθη ὁ ἰατρός ἡρέμα μειδιῶν. Ὅπως δὴ ποτε, εἶμαι τῆς γνώμης τῆς μίς Δάβην. Ἦ Σπεράνττα εἶνε καλλονὴ, καὶ δασύς τὴν εἶδα νὰ πλύνῃ εἰς τὴν πηγὴν, ἐνθαυμάθησαν πάντοτε τὴν Νεουσιαν τοῦ Ὀλήρου. Ἄν ὅλον της τὸ σῶμα ἦτο ἀνάλογον πρὸς τὴν μορφήν καὶ τὸν ὄρακά της, ἢ κόρη τῆς Ῥόζας ἠδύνετο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πρότυπον τῆς Ἡβῆς.

— Πρέπει νὰ παρατηρήσω προσεκτικῶς αὐτὴν τὴν καλλονὴν, ὅταν ἐπιστρέψωμεν, προσέθηκεν ὁ Σίρ Ἰωάννης.

Τὸ ἀκάτιον ἐπέστρεφεν ἤδη πρὸς τὴν Βορδιγέραν, καὶ μετὰ μικρὸν ἢ πρόρον τοῦ ἐβουλίετο εἰς τὴν ἄμωρον τοῦ αἰγιαλοῦ. Ὁ Ἀντώνιος ἐπήδησεν ἀμέσως ἔξω καὶ προσέφερε τὴν χεῖρά του εἰς τὴν Λουκίαν' ἀλλ' ἡ νεαρὰ ἀγγιλίς ἀπεμάκρυνεν αὐτὴν φαιδρῶς καὶ ἐπήδησεν εἰς τὴν ἀκτὴν χωρὶς τινος βοήθειας. Ὁ Ἀντώνιος ἔβαλε κραυγὴν τρόμου.

— Ἢ, Λουκία! ἐφώνησεν ὁ βαρωνέτος, ὅστις εἶχε παρατηρήσει τὸ μικρὸν ἐπιστόδιον. Ἴδού ἀσθενὴς διεδικουσα τὴν ἐλευθερίαν της καὶ σκεπιδουσα ν' ἀπαλλαγῇ τοῦ ἰατροῦ της.

Διατί οἱ λόγοι οὗτοι, αἵτινες ἐβρέθησαν χωρὶς τινος ὑπεκρυμμένης κακίας, ἀλλ' ἀφελῶς τὸν ἀντιόν καὶ μετὰ πολλῆς φαιδρότητος, ἐσκίασαν αἴφνης τὸ μέτωπον τοῦ Ἀντωνίου; Ὁ ἰατρός ἀπέδωκε προφανῶς εἰς αὐτοὺς σημασίαν ἢ δὲν εἶχον. Πῶς ἄνθρωπος ἔχει στιγμᾶς τινος ὑπερηθισίας, καὶ εἰς τοιαύτην τινα διεστέλει, φαίνεται, ὁ ἰατρός. Οὐδὲν ἀπήντησε πρὸς τοὺς εὐθύμους λόγους τοῦ Σίρ Ἰωάννου, ἀνεπροσέβη μόνος τοῦ πατρὸς καὶ τῆς κόρης. Ἡ Λουκία, ἤς τὴν ἀντίληψιν καθίστα ὀξύτερην ἢ συμπάθειαν, ἐνύησε τὴν σιωπὴν του καὶ πλησιάσασα εἰς αὐτὸν, παρεπονέθη ὅτι ἦτο κουρασμένη. Ὁ Ἀντώνιος τῇ προσέφερεν ἀμέσως τὴν βραχιόνά του, καὶ ἐπέσρεψεν οὕτω οἱ τρεῖς εἰς τὸ πανδοχεῖον, χωρὶς ν' ἀνταλλάξωσι λέξιν. Ὁ Ἀντώνιος ἀπεχαιρέτισε τότε τοὺς φίλους του, καὶ ἐτρέπη ν' ἀναχωρήσῃ εἰς

δὲ, ἐπιστρεφόμενος αἴφνης, εἶπε μετὰ προσποιητῆς ἀδιαφορίας:

— Ἀλήθεια, Σίρ Ἰωάννη, εἶνε σήμερον, νομίζω, ἡ τεσσαρικοστὴ ἡμέρα τῆς αἰχμαλωσίας σας. Αἶ περρεῖα τῆς Λουκίας ὠχρίασαν.

— Ἄ! εἶπεν, ἐκπλαγείας κἄπως ὁ βαρωνέτος.

— Μάλιστα, καὶ ἡμέρα ἐπομένως τῆς ἀπελευθερώσεώς σας, ἐξικολούθησε λέγων μετὰ τινος ζωηρότητος ὁ Ἀντώνιος. Εἶνε καθήκον εὐχάριστον δι' ἐμὲ νὰ σὰς ἀναγγείλω, ὅτι ἡ μίς Δάβην εἶν' ἐντελῶς εἰς κατάστασιν νὰ ὑποστῇ ἀκινδύνως τοὺς κόπους τῆς ὀδοπορίας.

Θαύμα θαυμάτων! Ὁ Σίρ Ἰωάννης δὲν ἀνεσκήρτησεν ἐξ ἀγαλλιέσεως πρὸς τὴν εἴδησιν ταύτην' δὲν ἐβρίβη εἰς τὸν τράχηλον τοῦ ἐλευθερωτοῦ του ἐν παραφορᾷ ἐγνωμοσύνης, οὐδ' ἐσοφίξε κἄν ἐν διαχώσει τὴν χεῖρά του. Τὸν ἀντιόν τὸν ἀφῆκε ν' ἀναχωρήσῃ, ὀλίγας μόνον λέξεις ψευδίστους ἐν ἀμνησῖα.

— Ἄ, ἀλήθως. . . πολὺ καλά. . . εὐχαριστῶ!

Καὶ παρακολούθησε τὴν Λουκίαν χωρὶς νὰ εἴπῃ τι ἄλλο. Διατί ἀρὰ γε ἀποδέχεται τοσοῦτον ψυχρῶς ὁ Σίρ Ἰωάννης ἀγγελίαν τοσοῦτον ἀνυπομένως προσδοκώμενην;

Δὲν εἶνε λοιπὸν πλέον ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, δευτικὸς πρὸ τινῶν μόλις ἐβδομάδων ὅα ἐπλήρως διὰ τοῦ ἡμίσεος εἰσοδήματός του τὴν ἐκ τοῦ πενήχοῦ πανδοχεῖου ἀναχώρησιν του; Ὁ Σίρ Ἰωάννης δὲν εἶνε πλέον ὁ ἴδιος' μετεβλήθη, ἠλλαξεν, ἔγεινεν ἀπαθής' δὲν ἔχει πλέον δύναμιν ν' ἀποφασίσῃ, δὲν ἔχει τὸ θάρρος νὰ εἴπῃ: Λύριον, μολύβδιον, μετὰ μίαν ἐβδομάδα. Ὁ γραφεὺς εὐπατρίδης ὑπέστη βουλμηδὸν καὶ ἀνεπαισθητῶς τὴν ἐπίδρασιν τῆς κυκλοῦσης φύσεως' ὁ οὐρανός, ἢ ἡθάσσα, ὁ γλυκὺς καὶ μυροβόλος ἀήρ τὸν μετέβαλον. Ὁ Ἀνθίας εὗρε τὴν Καπύην του.

Ὁ Σίρ Ἰωάννης ἐκάθισε, δύσθυμος καὶ σιωπηλός, τῆς δὲ Λουκίας τὸ βλέμμα προσεπάθει ν' ἀναγνώσῃ εἰς τὰ βῆθη τῶν ἐνδομήχων του διαλογισμῶν. Ἐναγωνίως ἀνέλεγεν αὐτὴ τὴν ἐκδοσιν τῶν μεγαλοφυῶν του σκέψεων, ὁ δὲ βαρωνέτος συνέσπαι τὰς δροῦς, ὡς ἄνθρωπος μὴ δυνάμενος νὰ ἐνοήσῃ ἀκριβῶς καὶ ἐξηγήτῃ τοὺς ἰδίους του στοχασμούς καὶ τὰ ἴδια αὐτοῦ αἰσθήματα. Τέλος ἤρχισε βλέπων σαφέστερον τὰ πράγματα, καὶ κατανόησε πόσα ἄτοπα ἦσαν ἔχει ταχεῖα ἀναχώρησίς του ἐκ Βορδιγέρας. Ἡ φυτολογικὴ συλλογῆ, ἢν παρσεύαζε διὰ τὸ Δάβην, δὲν εἶχεν ἐτι συμπληρωθῆ, ἢ δὲ τῆς Λουκίας ὑγεία ἦτο νὰ φύγῃ χωρὶς καταπειγούσης ἀνάγκης. Τέλος δὲ, ἀφῶ ὁ Ὄδρα δὲν ἠδύνετο νὰ εὗρεθῇ ἐν Λοιδίῳ πρὸ τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ Ἀυγούστου, καλὴν ὅπως δὴ ποτε θὰ ἦτο νὰ μείνῃ ἡ Λουκία ὅπου εὕρισκετο, ἐν ἀπολασῇ τὸν ἀέρα ἐκεῖνον, ὅστις τοσοῦτον τῇ ἦτο ὠφέλιμος.

Ὅτε κατέλαξεν εἰς τὸ συμπέρασμα ταῦτα ὁ

Στρ Ιωάννης, τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἠθάρασαν ὡς ἡ μορφή ἀνθρώπου μαντεύσαντος αἰνίγμα.

— Τὸ εὐχάριστον εἶναι, εἶπεν ἐγειρόμενος, νὰ ἤξεύρωμεν ὅτι ἠμποροῦμεν νὰ ἀναχωρήσωμεν ὅταν θέλωμεν. Δὲν βλέπω ἔμεις τὸν λόγον νὰ ἀναχωρήσωμεν εὐθὺς, ὡς προτείνει ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος, ἐκτός ἐν τὸ θέλη ἡ ἀγαπητὴ μου κόρη.

— Ὡ, ὄχι, πατέρα, σὲ παρακαλῶ ἄς μείνωμεν ἀκόμη ὀλίγον καιρὸν, ἀπάντησε ζωηρῶς ἡ Λουκία· εἶμεθα τόσον καλὰ εἰδῶ.

— Αἶ, τόσον καλὰ! ἐπιθύρῃσεν ὁ βρωμέτος μετὰ καιρικοῦ τινὸς μίγματος εὐχαριστήσεως καὶ δυσαρσεσίας· τὸ κατ' ἐμὲ, ὁμολογῶ ὅτι δὲν βλέπω τί καλὸν ἔχωμεν, εἰμὴ μόνον τὴν πιθανότητα νὰ ψηθῶμεν ἐπὶ τέλους εἰς αὐτὸν τὸν φοῦρον. Ἄν αὐτὸ σοῦ εἶνε ἀδιάφορον. . . Ἄλλ' εὐτυχῶς πρὶν ἀρχίσῃ ἡ ζέστη, θὰ ἔχωμεν φύγει.

Ὁ Στρ Ιωάννης ἐστέναξεν ἀκουσίως. Συμβιβασθεὶς δ' ἐντελῶς πρὸς ἐκυτόν, κατόπιν τῆς μικρᾶς του ἐκείνης δημηγορίας, κατέλιπε τὸ δωμάτιον, οὐδόλωσ ὑποπευθόμενος, ὅτι καὶ ἡ Ουγάτηρ του ἤθελεν ἐπίσης στεναῖξε ἐκ βάλους τῆς ἀσθῆας τῆς καρδίας, ἂν ἐπρόκειτο ν' ἀναχωρήσῃ ἐκ τοῦ πανδοχείου. Πάντες οἱ πατέρες καὶ πᾶσαι αἱ μητέρες ἔχρουν παράδοξόν τι εἶδος ὀράσεως. Βλέπουν καθαρότατα τὰ μακρὰν κείμενα, καὶ χρειάζονται δίοπτρα διὰ νὰ ἴδωσι τὰ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των τοιαύτη ἤτο καὶ τοῦ Στρ Ιωάννου ἡ ὄρασις.

Μετὰ δύο ὥρας, ἐνθ' ἐτοποθέτει τὰ κομμᾶτια τοῦ ζαφρικίου (ἡ Λουκία εἶχεν ἤδη μεταβῆ εἰς τὸ δωμάτιόν της), ὁ Στρ Ιωάννης εἶπεν εἰς τὸν σιωπῶν πάντοτε ἰατρὸν·

— Λοιπὸν φρονεῖτε πραγματικῶς ἰατρὲς, ὅτι τὸ κλίμα εἰδῶ τοῦ τόπου ὄφελει ἰδιαζόντως τὴν κόρη μου;

Ὁ Ἀντώνιος ἐθαύρασε μετὰ τινος ἐκπλήξεως τὸν ὁμιλοῦντα πρὸς αὐτόν, καὶ ἀπάντησε μετὰ τινος στιγμᾶς.

— Ἀρκεῖ, εἶπε, νὰ παραβῆτε τὴν Μις Δάβεν τῆς σήμερον μετὰ τὴν πρό τιων ἐβδομάδιον, καὶ δύνασθε νὰ ἀπαντήσετε μόνος σας εἰς τὴν ἐρώτησιν. Δὲν βήχει πλέον, τὸ χροῦμα της μετεβλήθη, κοιμάται καὶ τρώγει ἐξαιρετα.

— Τάτε λοιπὸν ἡ γνώμη σας εἶναι, προσέθηκεν ὁ Στρ Ιωάννης, ὅτι μακροτέρη εἰδῶ διαμονὴ θέλει συντελέσει πολὺ εἰς ἐνδυνάμωσίν της;

Ὁ Ἀντώνιος ἠσθάνθη ἀκατάσχετον διαίτησιν νὰ ἀνατρέψῃ καὶ τράπεζαν καὶ ἀδάμιον, ἵνα περιπτύχῃ τὸν ἄγγλον ὅστις βεβαίως οὐδὲ κεν τὸ ἐσυλλογιζέτο. Ὅσοι γονεῖς ἔχρουν ἐρασίμιας θυγατέρες δὲν ὑποπεύθουν πόσους διατρέχουσιν κινδύνους. Ἄλλ' ὁ ἰατρὸς κατώρθωσε ν' ἀνακτήσῃ τὴν ἀπάθειάν του, καὶ ἀπάντησε μεθ' ὅλης τῆς ἰατρικῆς του βουδότητος:

— Δὲν διστᾶζω ν' ἀποφανθῶ καταπρατικῶς. Δὲν ὑπάρχει κλίμα ὑγιεινότερον. Ἐκτός δὲ τοῦ-

του βίος τακτικῶς καὶ ἤρεμος καὶ ἔλλειψις βιαίων συγκινήσεων εἶνε ἀληθῆς πανάκεια διὰ νεάνιδας ἀδυνάτους ὡς ἡ μίς Δάβεν. Ἐκτός τούτου εἶμαι βέβαιος, ὅτι θαλάσσια λουτρὰ κατὰ τοὺς μῆνας τοῦ αὐτῆνος ἤθελεν πολὺ τὴν ὄφελῆσαι.

— Τότε, ἀπάντησεν ὁ βρωμέτος, θὰ συμβιβάζωμεν, ὑποθέτω, τὰ πράγματα, ὥστε νὰ μείνωμεν εἰς τὸν τόπον περισσότερον. — Ἄς παίζωμεν τὸρα· σεῖς ἀρχίζετε.

Ἐπαιζῶν τρία παιγνίδια τὴν ἐσπέραν ἐκείνην. Ὁ δὲ Στρ Ιωάννης ἔσχε τὴν ἀπλότητα νὰ ἐκπληγῇ μεγάλως ὅτι ἐκέρδησε καὶ τὰ τρία.

Ὁ Ἀντώνιος, ἐπιστρέφων οἴκαδε εἰς Βορδιγέραν, ἔφαλλε καθ' ἑδῶν: *O hell! alma inamorate*, τοσοῦτον περιπαθῶς καὶ μεγαλοφώνως, ὥστε τὸ ἔσμα του ἐτίμα οὐ μόνον τῶν πνευμένων του τὴν δύναμιν ἀλλὰ καὶ τὸ μουτικὸν αὐτοῦ αἰσθημα.

ΚΕΡΚΥΡΑ
[Μελέτημα Φερδινάνδου Γρηγοροβίου].
Νομίσματα 1812 καὶ 1818.

Ἐπὶ μίαν ὥραν διατρέχοντες ἐρήμους πεδιάδας καὶ παρήλοθρον μικρὰν θαλασσίαν σκηνογραφίαν — τὰ πάντα εἶσιν ἤρεμα καὶ ἀκίνητα ὅση τις προβαίνει ἀνερχόμενος τὰ ὄρη· σπανίως βλέπεισ ἀνθρώπους ἐπὶ τῶν πεδιάδων, ἔστιν ὅτε χωρικούς, οἵτινες, πλαγίως ἐπὶ τῶν ὄνων καθήμενοι, κατέρχονται τὴν ὄδον. ἐνδεδυμένοι τὴν χωρικὴν στολήν, κυανᾶς πλατείας ἀναξυρίδας, ζώνην ἐρυθράν, σκιάδιον ψάθινον ἢ πέτιον. Ἐν ταῖς σχιματῶν τῶν ὄρων κρύπτεται ὁ ὄψς, καὶ μόνον τὴν νύκτα τολμᾷ τὸ φοβερὸν ζῶον νὰ ἐξέλθῃ τῆς φωλεᾶς του. Ὑψηλὰ, ἐπὶ τῶν φαιῶν πτυχῶν ὄρους κείνται οἱ *Αἰκαίτες* καὶ περικτεῖροι οἱ *Μακρίδες*. Αἱ κῆλαι τῆς Κερκύρας συνωκίσθησαν ἀπὸ τοῦ φόβου τῆς πειρατείας τὸ πλεῖστον ἐπὶ τῶν βουνῶν.

Ἦδη ἀνώθεν καθαράται κάτω ἡ ἰόνιος θάλασσα· φεγγόβολαί ἐν ποικίλαις σκιναῖς, ἐκ τῶν κόλπων προβάλλουσι εἰς σχήματα ἄγρια συνήθως· στεναὶ καὶ γυνολενοὶ εἰσὶν αἱ ἀμυώδεις ἀκταὶ περὶ τοὺς ἐρήμους ὑπερὸ ὄρους σκοπέλους· σειραὶ ἀκρωτηρίων ἐξέχρυσιν ἐπὶ τῶν κυμάτων, τῶν περιβεργόντων ἐτέραν σειρὰν ὑψάλων καὶ ποπέλων. Οὐδεμίαν ἀνθρωπίνην μορφήν ζῆ ἐπὶ τῆς μεγαλοπρεποῦς ταύτης ἐρήμου παραλλας· τὴν σιγὴν διακόπτουσι μόναι αἱ τοὺς τόνους ἄρας ὁμοιάζουσαι κραυγαὶ τῶν ἀγρίων λάρων, οἵτινες ἀκούραστοι πτερυγίζουσιν ἐπὶ τῶν κυανῶν κυμάτων· δμηρικὴ ναυαχὴς ἀπομόνωσις εἶναι ἐνταῦθα.

Ὅλη ἡ πρὸς τὸ ἰόνιον πέλαγος κεραυρατικὴ παραλίη στερεῖται λιμένος μέχρι τῆς ἀκτῆς *Γιμότι*. Ἀρικόμηθα εἰς τοὺς πρόποδας ὄρους· ἐκεῖ ἐν μέσῳ τῶν κυμάτων ἐξέχει τὸ ἀργαῖον φηλακρὸν ἀκρωτήριον, τὸν μεσαιῶνα ἄγ. Ἀγγελοσ κληθὲν· ἐκεῖ δὲ πλησίον διεσπριμένα καὶ ἐφαρμένα καὶ φαῖά ὄρη, ἐπὶ τῶν ὑψίστων ἄκρων τῶν ὁποίων ἴσταν-

ται καταρειπωμένα τεῖχη παλαιῶν πύργων, ἐτέραν δὲ ἦπτον κρημνώδη ἄκραν στεφανοὶ ἐν μοναστήριον. Ἦμεθα ἐν *Παλαιοκαστρίτσα*. Ἦμαξα δὲν προχωρεῖ πέραν τοῦ κόλπου τοῦ βράχου, ἡμεῖς δὲ ἀναβαίνουμεν εἰς τὸ μοναστήριον. Κυπάρισσοι, εἰλαῖα, ἀρβυτος καὶ ἐρύκη, ὑψηλαὶ εὐφοροὶ, λεπτίσκοι, μύρτοι καὶ τὰ μεγάλα κίτρινα ἄνθη τῆς φασκομηλέας θάλλουσιν ἀγρίως ἐπὶ τῶν εἰς ἐξώστας σχηματιζομένων βράχων· μεγαλοπρεπῆς θέα ἀνοίγεται ἐπὶ τῶν σκοπελογενῶν κόλπων καὶ τὴν εὐρύχωρον θάλασσαν, ἐφ' ἧς οὐδὲν ἰστίον διακρίνεται· εἰκὼν, ὁμοία πρὸς τὸ ἀπώτατον ἀκρωτήριον τῆς Κίρκης ἐν Ἀκτιῷ. Πρὸ τοῦ πυλῶνος τῆς μονῆς, ἧς ὑπέρκειται εἰκὼν μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς «*Η Κυρία ἡ Πορταλίτσα*» κάθηνται ὁ ἠγούμενος καὶ πλήθος μελαναιμόνων μοναχῶν, ἀτειχίζοντων ἡμᾶς μετὰ ἀνατολικῆς ἀδιαφορίας καὶ οὕτως ἐπίσης ὑποδεξαμένων ἡμᾶς. Εἰσερχόμεθα εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἧτις φαίνεται κενὴ καὶ πτωχὴ· αἱ λαμπάδες ἔχρυσιν ὑψος στηλῶν. Κελλία λαβυρινθοειδῆ ἐπὶ ἐξώστων μεταξὺ καρποφόρων δένδρων χρουμμένους εἰς κατοικίαν τῶν μοναχῶν. Οὐδὲν, πλην τῆς Παλαιοκαστρίτσας, εἶδον ἀγριώτερον ἐν Κερκύρα· εἶναι χώρα κατάλληλος μάλλον τῷ Ἀλδστορι τοῦ Shelley, τῷ πνεύματι τῆς ἐρημίας. Ἦ μεγαλοπρεπῆς αὐτὴ φύσις ἐπιδρᾷ ἰσως καὶ ἐπὶ τοῦ συναισθήματος τῶν μοναχῶν· ἐφάνησαν ἡμῖν ἀναοδοὶ μοναχοὶ· ἠπόρησα, πῶς δὲν ἐπιτάσσουσι τὴν ἀηδῶνα, ἧς τὸ ἔσμα ἐκ τοῦ μέσου τῶν μυρσινῶν κάταθεν ἀντηχεῖ, νὰ σιωπήσῃ. Ἦ μονὴ αὕτη εἶναι μία τῶν ὀλίγων, ἀς οἱ Ἄγγλοι δὲν προήγαγον· ἡ μερίττη ἐν ταῖς ἰονίως νήσοις εἶναι ἡ τοῦ ἄγ. Γερασίμου ἐν Κεφαλληνίᾳ.

Ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ ἄγ. Ἀγγέλου διακρίνομεν τὰ εἰρεπικὰ τοῦ ποτε ὄχυροῦ Ἀγγελοκάστρου. Τὸ φρούριον τοῦτο, ὃ ὁ Μαυροζᾶς τῷ αὐτοκράτορι Μιχαὴλ Κομνηνῷ, ἄλλοι τῷ Δεσπότη τῆς Ἠπείρου Μιχ. Ἀγγέλου ἀποδίδουσιν, εἰσέποζεν ἐπὶ μακρῶν χρόνων τοῦ διαμερισματος Γήρου. Οἱ Σαρακηνοὶ κατέστρεψαν τὴν πόλιν, ἀλλὰ τὸ φρούριον ἐπέζησεν. Ἐπὶ δόλοληρον ἔτος ἐπολιόρκει αὐτὸ ἡ Ἑνετία, ἀφοῦ ἐκυρίευσεν τὴν Κέρκυραν. Κατέπεσεν ἐν ἀγνώστῳ ἐποχῇ. Ἦ Ἦεα τοῦ φρουρίου τούτου ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην τοὺς χρόνους τοῦ λατινικοῦ φεουδαλισμοῦ. Ἐν Ἑλλάδι οἱ Τοῦρκοι ἀρδην ἐξήλειψαν αὐτόν· οὐδεμίαν πλέον ἀριστοκρατίαν ὑπάρχει ἐκεῖ· ἡ Ἑνετία ἔμεις εὖρα τὴν Κέρκυραν ἤδη ἀπὸ τῶν Ἀνδρηγαυῶν διηρημένην εἰς βρωμίνας, καὶ παλαιὰν ἀριστοκρατίαν ἐγκατεστημένην, ὧν οἱ διασημότεροι ἀρχαγοὶ ἦσαν οἱ Γότσοι, οἱ Ἀλλαμάνοι, οἱ Καθάσιλοι· εἰσεχώρησαν σὺν τῷ χρόνῳ ἐνετικὸι οἴκοι, Ὄρνοιοι, *Duado*, Βάρβαρο, Μελιπέρη, Κορνάρο, καὶ ἀπεδίωξαν ἐκείνους. Τὸν 17^{ον} αἰῶνα διήρτη ἡ νῆσος εἰς 14 τιμάρια. Βαρὺ ἐπεκράτησε τὸ τάγμα τῆς ἐνετικῆς ἀριστοκρατίας ἐπὶ τοῦ τραχήλου τῶν χωρικῶν, ἀλλ' οὐδέποτε

οὕτω βαρὺ, ὡς ἐν Κρήτῃ· πλὴν τούτου, ἡ τύχη, ἦν οἱ Τοῦρκοι παρεσκεύασαν ταῖς ἐλληνικαῖς χώραις, ἐφείσθη τῆς Κερκύρας ὑπὸ τὴν ἐνετικὴν προστασίαν, καὶ διὰ τοῦτο θάλλουσιν ἐτι ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς κῆποι εὐκαρποὶ· ἡ ἐνετικὴ ἀρχὴ ἦν φειδωλὴ καὶ συνετὴ· καὶ πρώτη ἡ ἀδυναμία τῆς γηραζούσης δημοκρατίας διέφευρεν ἐνταῦθα τὴν δικαιοσύνην καὶ τὰς λοιπάς κοινωνικὰς σχέσεις. Ἐπειτα ἐπεξετάθη καὶ μέχρι Κερκύρας ἡ γαλλικὴ ἐπανάστασις διασπείρουσα ἐκ τοῦ τριπτολεμείου ἄρματα ἀετῆς τὸν σπόρον νέων ἰδεῶν. Τὸ τιμαριωτικὸν σύστημα κατέπεσε, καὶ διὰ τῆς ἀποτιμᾶσεως τοῦ φεουδαλικοῦ ζυγοῦ ἐνεκαινίσθη ἡ τῆς ἰδιοκτησίας τῶν χωρικῶν κατάστασις.

Ἐπιστρέφοντες οἴκαδε ἐπεσικέσθημεν τὸν Ποταμόν, κείμενον, ὡς οἱ πλησίον Ἑβροποῦλοι, ἐν ὑψηλῇ καὶ περικαλλεῖ τοποθεσίᾳ καὶ τεθαμμένον μεταξὺ κήπων. Αἱ πλείτται τῶν οἰκιῶν ἔχρουν στοὰς, ὑποβασταζόμενας ὑπὸ λευκῶν μαρμαρίνων ἢ κτιστῶν στύλων ἰταλιωτικοῦ ὅμοιο. Ἰδίαν ἐντύπωσιν ἐπροξένησέ μοι ἡ τῆς κώμης καθαριότης· ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ κώμαι, ὧν οἱ κάτοικοι ἐργάζονται τοὺς ἀγρούς καὶ οὐδεμίαν ἄλλην κτηνοτροφίαν ἔχρουν, πλὴν τῶν ἐρίφων καὶ αἰγῶν, εἰσιν ἐπίσης καθαραί. Ὁ ποταμὸς διέκειτο ὑπὸ τὸ κράτος τῆς τοῦ Πάσσα ἀνίας· ἦτο πανηγυρικῶς ἐρημος. Ὅλιγα παιδία ἐσφαιροβόλουν ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν εἰλαίων· ἐν τοῖς καφεπωλείοις ἐκάθηντο ἄνδρες σιωπηλοὶ καὶ ἀκίνητοι. Γέροντες ἐσθλῶθεν, ἐκάθισεν σιωπηλῶς καὶ οὐδὲν ἐξήτησεν. Πρώτιστα χαμηλοφώνως τὸν πανδοχεῖα, ἂν ἠδυνάμην νὰ προσφέρω ἀναμφακτικόν τι τῷ, καθ' ἃ ἐφαίνετο, πτωχῷ, ἐπὶ δὲ τῇ καταπρατικῇ ἀπαντήσῃ τῷ προσέφερον καφέ. Ὁ γέρον ἠγέρθη, χαίρων ἐπὶ τῇ εὐνοίᾳ ταύτῃ, καὶ προσελθὼν ἠχαραστήσασεν ἡμᾶς ἐπὶ τῷ μικρῷ δώρῳ μετὰ ἔκφρασιν πλήρη σεβασμοῦ. Εὐδαιμονέστεραι Ἀνατολὴ καὶ Μεσημβρία, ἐν αἷς ἡ φύσις καὶ τοὺς πεινεστάτους τῶν ἀνθρώπων ἐξευγενεῖσι! Τινὲς εὐγενεῖς καὶ ἀριστοι παρ' ἡμῖν εἰσι φύσει ἦπτον εὐγενεῖς τοῦ παρ' Ὁμήρου συδύτου Εὐμαίου· πάντα ἐφείλει ὁ βόρειος μετὰ πόνου νὰ μάθῃ καὶ προσκλήσῃται· τὸ ὕψιστον, πρὸς ὃ τείνει, ἡ φύσις, εἶναι προῖον τῆς σχολῆς τῆς σκέψεως. Θεωρῶν τὸ ἦθος τοῦ εὐγενοῦς τούτου πτωχοῦ ἐσεφθην, ὅτι διὰ τοῦτο ὁ Ὁμηρος εἶναι τὸ ἐθνικὸν τῶν Ἑλλήνων ποίημα, διότι ἀποδίδει αὐτοῖς πιστῶς τὴν φύσιν των, τὰ θεῖα χαρίσματα, τὴν ἐγγενῆ εὐγένειαν, τὴν χάριν, τὴν εὐπρέπειαν, τὴν δημοκρατικὴν κοινωνικὴν ἰσότητά των Ἑλλήνων. Διὰ τοῦτο εὐρίσκει τις παρ' Ὁμήρου τὴν ἀρίστην τῶν ἀναστρωφῶν, διὰ τοῦτο ἀποδίδει τοῖς πᾶσι τὰ εὐγενέστατα ἐπιθέτα, ἠγυειῆς, δαιμόνιας, δῖος, μέγας, μεγαλήτωρ, τηλεκλυτός, θεοειδής.

Πότῳ θυμηθῆς ἦτο ἡ παραλλήλωσ τῆ ἀκρῆ τῆς φυλλώδους κοιλιάδος ὀδαιοπορῆ πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ποταμοῦ καὶ τῶν Ἑβροποῦλων! μολ α-

νέμνησε ζωγραφίς τὸ Vesuvio τῆς Κορσικῆς ἔκεινο μὲν καλύπτεται ὑπὸ καστανῶν, αὕτη δὲ ὑπὸ ἐλαιῶν. Ὁ Χέεελ, ἐν τινι περὶ Κερκύρας ἀξίαναν γνώσῃ πραγματείᾳ, ἐκφράζει τὸν θαυμασμὸν αὐτοῦ, διότι τόσῳ ὀλίγῳ ζωγράφῳ μεταβαίνουσιν εἰς Κέρκυραν καὶ Κορσικὴν. Κοῦμα! Ἀλλὰ τῶν ταξιδιωτῶν αἱ δαπάναι εἶναι οὐ σμικραὶ, ἀμφοτέρω δ' αἱ νῆσοι κείνται ἀπομακρυσμέναι τῆς ἐδῶ τῶν ἀγορασῶν τῶν εἰδῶν καὶ τοῦ συμφοῦ. Ἡ Κορσικὴ ἀνταμείβει πανταχοῦ τοὺς πόνους τοῦ καλλιτέχνου εἶναι μεγαλοπρεπέστερα, πλουσιωτέρη περὶ τὰς φυσικὰς καλλονὰς ἢ ἡ Κέρκυρα πλὴν τοῦτου ἡ Κέρκυρα δὲν δύναται ν' ἀντιμετρηθῇ πρὸς τὸ ἐγκαλλώπισμα πάσης πλαστικῆς τέχνης, τὸ Κάπρι. Ἐρευνῶν τὴν μακαριανὴν νῆσον τῶν Φαιάκων ὑπὸ τὴν καλλιτεχνικὴν ἐποψίαν, κατέληξα εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι αὕτη εἶναι ἀρμοδιωτέρα τῇ φαντασίᾳ τοῦ ποιητοῦ παρὰ τῇ τοῦ ζωγράφου. Ἡ φαντασία εἶναι παραπολὺ πολυτελής· δάση ἐλαιῶνων περιβάλλουσι τὸ πλαστικὸν σῶμα τῆς νήσου ἀπὸ ποδῶν ἕως κεφαλῆς· ἐλλείπει ἕως ἡ γραμμικῶς ὑπερέχουσα πύκνη, ἐλλείπει τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαιότητος καὶ τοῦ μεσαιῶνος, ἕτινα τόσῳ μαγευτικῆν καὶ ἐπιδρωσαν ἱστορικὴν ζωὴν χαρίζονται ταῖς ἐξοχὰς τῆς Ἱταλίας. Καὶ ὅμως, τί δὲν θά ἤδύνατο νὰ δημιουργήσῃ ἐνταῦθα καλλιτέχνης μεγαλοφυῆς, ζωγραφὴν τὰς θαλάσσας καὶ τοὺς κόλπους, τὰς ζωῆρας ἀκτὰς καὶ τ' ἀκρωτήρια, τοὺς ἐμβατικεύοντας λόφους καὶ τὰς εἰδυλικὰς πεδιάδας καὶ τὴν μόνην μεγάλην ἡρωικὴν σπηlyn τῆς Ἡπέρου! Οὐχὶ ἡ πλαστικὴ τῶν σχημάτων εἶναι τοῦθ' ὕπερ ἤθελεν ἀναδείξῃ τὴν τέχνην αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ πανταχοῦ ἀποπνέων ἀμβρόσιος αἶθρῶ καὶ ἡ τῶν χρωμάτων ἀρμονία. Ὁ μὴ ἔχων καλλιτεχνικὴν συναίσθησιν τοῦ ἰονίου αἵθερος, δὲν πρέπει ἐνταῦθα οὐδὲ γραμμὴν ν' ἀγάγῃ. Τὸ θεσπέσιον φῶς τῆς μακαρίας ταύτης φύσεως εἶναι αὕτη ἡ γοητευτικὴ ἀγλή ὑπ' ἧς παρίστανται ἡμῖν περιβεβλημένοι οἱ ἀρχαῖοι θεοὶ καὶ ἄνθρωποι· πάντες περιβάλλονται ἀγλή φωτεινῇ.

Πολλὰκις ἠλάσθην ἐπ' ἀμάξης διὰ τῆς νήσου πρὸς τὰς ἰονικὰς ἀκτὰς. Ὁρατὸς κείνται ἐκεῖ ὁ Πέλεκας, πρὸς ὃν ἀφικνεῖται τις ἀνερχόμενος θαλασροῦ λόφου, ἐφ' οὗ κείνται καὶ αἱ κώμαι Βαρυπατάδες, Βιρὸ καὶ Καστελλάνοι. Ἐψιλά ἐπὶ τοῦ βράχου κείνται ὁ Πέλεκας· αἱ ἐδοῖ εἶσι κεκλασμένοι ἐπὶ τῆς φαλακρᾶς πέτρας· αὕτη ἡ κώμη οὐδὲν θά εἶχε τὸ ἐνδιαφέρον, εἰ μὴ κατεῖχε θαυμασίαν θέσιν. Αἱ κεκουραῖαι κώμαι, ἐν αἷς οὐδαμῶ ἀπαντᾷ μνημαῖόν τι, οὐδὲν ἔχουσι τῆς οἰκοδομικῆς τέχνης τοῦ ἰταλικοῦ μεσαιῶνος, ἧτις τὴν φαντασίαν ἀνεπτέρου. Οἱ πύργοι τῶν βραχῶνων καταρρέουσι, καὶ αὐταὶ αἱ ἐκκλησίαι δὲν εἶναι ἄξιοι λόγου, πολλάκις ἐκ μόνου τοῦ κωδονοστασίου διακρινόμεναι τῶν οἰκιῶν. Παιδίαι χροεῖουσι περὶ ἡμᾶς, ἀνὴρ προσφέρωντα, οὐχὶ ἐπικαιτοῦντα ἀλλὰ ἀσταξόμενα. Ἀντὶ τοῦ Κύριε, προσφωνοῦ-

σιν ἡμᾶς τουρκιστὶ (;) ἀφάντη, ὅπερ ἐδιδάχθησαν βεβαίως ἀπὸ τῶν ἀλβανῶν (;) Ἀπὸ τῆς σκοπίας ταύτης ἐπιβλέπει τις εἰς τὰ νῦντα τῆς νήσου ἀπὸ τῆς μᾶς θαλάσσης μέχρι τῆς ἐτέρας. Ἡ πόλις καὶ τὰ προάστειά φαίνονται ἐμφύμενα ἐπὶ τῆς ἀκτῆς καὶ περαιτέρω φεγγεβολεῖ ὁ θαλάσσιος ἀγέτης, ὃν σχηματίζουν τὰ ὄρη τῆς Χιμάρρας καὶ τοῦ Πίνδου. Καὶ ὁ ἀπαστράπτων τῆς Ἀρτέμιδος καθρέπτης, ἡ λίμνη Χαλικοπούλου, μετὰ τῶν ἀκτῶν αὐτῆς καθορδῶνται ἐκεῖθεν. Πρὸς βορρᾶν ὄρη περιβάλλουσι μεγάλην πεδιάδα, τὸ Λιβάδι τοῦ Ρόπα, πράσινον ἐκ τῶν σπαρτῶν· ὅσοι λευκάζουσι ἐν τοῖς πέρασιν αὐτοῦ ἄρουσιν εἰς τὰς διαφόρους κόμας, ἔστιν οὗτε δὲ τὸ φῶς τῆς ἐσπέρας μαρμαίρει ἐπὶ τινος τέλειματος, ὡς ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ Μεραθῶνος. Ὑπεράνωθεν ὁ Παντοκράτωρ ἀναπτύσσει πᾶσα ν τὴν μεγαλοπρέπειαν αὐτοῦ, ἐτέρωθεν δ' ἐκτείνεται τὸ ἰόνιον πέλαγος, ἐξ οὗ ἀναδύουσι τολμηρῶς προβάλλοντα ἀκρωτήρια.

[Ἐκτείνεται τὸ πέλαγος.]

Περὶ ὀλίγων κατεστραμμένων σελίδων ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Πολὺς γίνεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ λόγος περὶ τῶν ζημιῶν ὅς ὑπέστη ἡ ἀρχαία τέχνη καὶ φιλολογία ἕνεκα τοῦ φανατισμοῦ τῶν μοναχῶν. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθεῖς αὗται αἰμαρμαὶ, ἀλλὰ δὲν στεροῦνται ὑπερβολῆς τινος. Συστηματικῆ καταστροφή, ἐθελούσιος ἀφανισμὸς τῶν ἀρχαίων κτιρίων καὶ τῶν κλασικῶν συγγραμμάτων σπανίως μόνον συνέβη· αἱ δ' ἐπεληλυῖσαι βιβλία ἀναφέρονται κυρίως εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ βιβλιοῦ τῶν μνημαῖων πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς νέας ἑλληνικῆς καὶ τῆς νέας φιλολογίας. Νεοὶ τινες ἀρχαίων θεοτήτων μετεποιούντο εἰς ἐκκλησίας χριστιανικῶν ἀγίων, πολλὰ δὲ τῶν μεσαιωνικῶν ἐκκλησιῶν οὐ μόνον τὴν θέσιν ἀρχαίων ναῶν διεκνούουσι, ἀλλὰ καὶ διασώζουσι ἐκεῖνων λίθους, στύλους, ἀνάγλυφα, ἐπιγραφάς. Οἱ παλιγγενετοὶ οὗτοι ναοὶ ἐπέχουσι ἀκριβῶς τὴν θέσιν τῶν παλιμψήστων χειρογράφων. Ὡς ἐπὶ τῶν θεμελιῶν ναοῦ τινος τοῦ Ποσειδῶνος ἀνωκοδομήθη ἐκκλησία τις τοῦ ἁγίου Νικολάου, οὕτως ἐπὶ περναμηνῶ κώδικος τοῦ Στράβωνος ἐπεγράφη μετὰ τὴν ἐκπύσιν οὐδὲ τοῦ Βαλταῆρος. Πολλὰκις δ' ἔχρησεν διπλοῦν χριστιανικῶν μνημαῖων ἐπὶ ἀρχαίων θεμελιῶν καὶ διπλῶν νεωτέρων γραμμῶν ἐπὶ παλαιᾶς περναμηνῆς. Ὡς δ' ὁ ἄγγλος Mullooly κἀπόρθεσε νὰ μελετήσῃ καὶ χωρίσῃ ἀπ' ἀλλήλων τὰ ἐπάλληλα οἰκοδομικὰ στρώματα τῆς ἐν Ῥώμῃ περιεργῆν ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Κλήμεντος, οὕτως ὁ κλεινὸς Mommsen ἠδυνήθη νὰ ἀναγνώσῃ τὰς ἀλλήλας ἐπικειμένους γραμμὰς τοῦ παλιμψήστου κώδικος τοῦ Ῥωμαίου νομοδιδασκάλου Γαίου. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ νομισθῇ ὅτι ἡ νέα αὕτη κτίσις τῶν οἰκοδομημάτων καὶ ἡ νέα διέξοσις τῶν χειρογράφων ἐγένετο πάντοτε ἐκ φανατισμοῦ

κατὰ τοῦ ἀρχαίου κόσμου, τῆς ἑλληνικῆς, τῆς τέχνης καὶ τῶν γραμμάτων αὐτοῦ. Οὐ σπανίως εὐρίσκομεν κλασικὰς συγγραμὰς γεγραμμένας ἐπὶ διεξοσμένων ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων. Πρὸς τὴν μεταποίησιν ἢ μᾶλλον ἀνανέωσιν ἦγα πολλάκις ἀπλῶς καὶ μόνον ἢ σπάνις τοῦ βιβλιοῦ, ὅπερ εὐρίσκοντες πρὸς τὰς νέας ἀνάγκας ἐτοίμον παρελάμβανον οἱ Χριστιανοὶ Ἕλληνες.

Ἐπὶ τοὺς ὅμως καὶ τὰ φανταστικά πνεύματα, οἱ μισόκαλοι καλόγηροι, οἱ ἀποκλειστικοὶ λάτραι τῆς ἐκκλησιαστικῆς παιδείας ἢ μᾶλλον οἱ τυφλοὶ καὶ ἀβέλτεροι ὀπαδοὶ τῶν ἐξωτερικῶν αὐτῆς τύπων, ἐξ ὧν προήλθε βλάβη δεινὴ εἰς τὴν ὑπ' αὐτῶν ἐξωτερικὴν καὶ θύραθεν θεωρηθεῖσαν γραμματείαν, τὴν τε τῆς ἀρχαιότητος καὶ τὴν κοσμικῆν τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἐν τῇ ἐν Σφόραις μονῇ τοῦ Προδρόμου ἦτις διεφύλασσε σὺν τοῖς ἀλλοῖς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ πολλοῦ Πατριάρχου Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου οἱ μοναχοὶ διηγοῦντο τῷ παρ' ἡμῖν καθηγητῇ κ. Πανταζίδῃ ὅτι πρότινος δεκαετηρίδων μόλις κατὰ τὴν αὐτοῦ σώζομένην παράδοσιν ἕνεκα ἐλλείψεως χώρου ἐχωρίσθησαν ἐκ τῶν χειρογράφων τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀπὸ τῶν κοσμικῶν καὶ ἐκεῖνα μὲν διεφυλάχθησαν, ταῦτα δ' ἐκάρησαν. Καὶ ἐδεικνύετο εἰς τὸ ἐκπεπληγμένον θεατὴν ὁ τύπος τῆς αὐτῆς ἐνθα ἐλέγετο ἀναφθεῖσα ἡ μοιραία πυρὰ.

Ἄλλο παράδειγμα ἐπ' αὐτοφώρῳ, οἷον εἰπεῖν, συλλήθην καὶ ἀνακινύτως ἐξαμολογούμενον θέλω νὰ ἀναφέρω σήμερον ἐνταῦθα δι' ὀλίγων, μαρτυροῦν τὴν ἐς ἀεὶ ἀπώλειαν ὀλίγων, πάντως πολυτίμων, σελίδων τῆς κτιρίου ἱστορίας. Τὰ ἐλληνικὰ χειρόγραφα τῶν παρελθόντων αἰῶνων σπανίως ποτὲ περιέχουσι πίνακα τῶν περιεχομένων καὶ ἂν δ' ἐμπεριέχουσι εἶνε οὗτος ἀτελής καὶ ἀνάξιος πίστεως. Εἰς τὸν ἐρευνητὴν ἐπιβάλλεται πάντοτε ἡ υπογρέοσις νὰ ἐξετάσῃ τὰ χειρόγραφα φύλλον πρὸς φύλλον. Μία τῶν σπανίων ἐξαίεστων χειρογράφων περιέχοντος πίνακα εἶνε ὁ ὑπ' ἀριθ. 493 κώδιξ τῆς ἀγιορειτικῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων. Εἶνε δὲ τοῦτο χειρόγραφον ἐπὶ χάρτου, σχῆματος τετάρτου, συνεισάμενον ἐκ φύλλων 218, καὶ περιέχει λόγους καὶ συγγραμὰς πατέρων, ὧν ἡ ἀπαριθμησις δὲν ἐνδιαφέρει τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἑστίας. Μετὰ χαρὰς καὶ ἀνοπομονησιᾶς εὑρον, μολὶς ἀνοίξας τὸν κώδικα, σημειούμενα ἐν τῷ προτασσομένῳ πίνακι καὶ τὰ ἐξῆς ὡς περιεχόμενα ἐν αὐτῷ· «Θάνατος Σουλτάν Ἰμπράιμ, βασιλεῖα Σουλτάν Μεχμέτ. Πόλεμος τοῦ Μωρῆος.» Ἀνοπομόνιος ἔστρεψε τὰ φύλλα ἕνα εὑρὴ καὶ ἀναγνώσῃ, πῶν γείνη ἢ τὰ κεινὰ τοῦ κώδικος περιεγραφή, τὴν διήγησιν ταύτην περὶ τῆς ἀλώσεως τοῦ Μωρῆος ὑπὸ τῶν Βενετῶν. Ἀλλ' ἐν τῇ ὀριστηρῇ θέσει τοῦ βιβλίου ἐνθα ἐμῆλθε νὰ πε-

* Τοῦ λόγου οὗτος περὶ ἀθωνικῶν χειρογράφων ὁ ἀριθμὸς ἐννοεῖται ταῦθ' ὑπέμυθον κατὰ τὴν τὸ παρελθὸν ἑρῆς γενομένην κατάστασιν.

ριέχεται αὕτη τί εὑρον ἀντὶ τῶν ἀναμεινομένων ἀγνώστων ἰσως καὶ νέων ἱστορικῶν εἰδήσεων; Τῶν φύλλων ἐσώζετο μόνη ἢ πρὸς τῇ βίβλῳ τοῦ χειρογράφου ἐνίαν ὡς, ἦσαν δ' ἐπιμελῶς διὰ κοπίδος ἐξηρημαμένα καὶ μόνον ἐσώζετο μικρὸν μέρος ἐκ τοῦ τέλους τῆς ἱστορικῆς διηγήσεως, κάτωθεν τοῦ ὀποῖου ἤρχιζεν νέον κεφάλαιον, ἐκκλησιαστικὸς τις λόγος ἐξ ἐκεῖνων οἵτινες ἐπλήρουν τὸ χειρόγραφον. Ἡ πρώτη σκέψις μου ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς βαρβαρίας ἐκεῖνης κολοβώσεως ὑπῆρξεν, ὅτι ἐσουλθίσαν ἰσως τὰ φύλλα ἐκεῖνα ὑπὸ τινος τῶν πολλῶν ἐπιδρομῶν τῶν ἀγιορειτικῶν βιβλιοθηκῶν, οἵτινες πολλάκις εἶχον ἐν χερσὶ μᾶλλον ἐτοίμην τὴν κοπίδα ἢ πρόχειρον τὴν γραφίδα. Ἀλλ' ὄχι. Ἐν τῷ περιωρισμῷ ἐφρόντισεν ὁ δράστης νὰ δηλώσῃ ἐξουτὸν καὶ μονοῦ ἠθέλησε νὰ ποσπίσῃ τὰ ἐπιφανήματα φιλευλαθεῖς θαυμασμοῦ διὰ τὴν ὠραίαν του πράξιν. Ἀνεγνοσθ' ἂν εἶσι ἀνορθόγραφα τὰ ἐξῆς· «εἰς τὸ πρῶν βιβλίον εὐρέθησαν καὶ εἰ- ἐδήσεις τῶν βασιλέων καὶ πολέμων καὶ διὰ τοῦτο νῆσιον ζήλω κινούμενος ἐκοψα αὐτοὺς τοὺς λόφους καὶ τοὺς ἑαψακ. Ἀπορῶ εἰς τὴν ἀγνωσίαν τοῦ καλλιγράφου πῶς ἔνωσεν μετὰ τὰ θεῖα λόγια ἡτὰ ἐξωτερικὰ.» Θεῖος ζήλος ἦτο λοιπὸν ἡ ἀφορμὴ τῆς ἐκκοπῆς. Ἀλλὰ δὲν ἐφρόνησα ταῦτα οὕτ' ἐγὼ οὐδὲ ὁ ἀναγνώστης βεβαίως. Ἰανθὸν δὲ χρόνον πρὸ ἡμῶν χεῖρ ἀγνώστου φιλοκάλου ἐρευνητοῦ τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος ἐξέφρασε κάτωθεν τῆς ἀνωτέρω πρακτικῆς ἐμολογίας τοῦ ἐνζήλου καλογήρου τὴν προσήκουσαν ἀγανάκτησιν δι' ἐκφράσεως ἀρμοδίας ἦν τὸ κατ' ἐμὲ ὑπογράψαι μετὰ τὰ σωστά μου «Τὸν ψυχρὸν σου τὸν καιρὸν ἂσθεστέατε τῶν ἀνθρώπων.»

Ἐν δὲ τῷ περιωρισμῷ στενῷ περιωρισμῷ ἐνδὲ τῶν ἀποκοπέντων φύλλων προσέθηκα πιθανῶς ὁ αὐτῆς «κατατραμμένη ἡ χεῖρ ἡ κόψασα ταῦτα τὰ φύλλα.» Ὡ τῆς ἀνοίας καὶ ἀμαθείας τοῦ τριανθίου.

Οὕτως ἕνεκα ὑπερβάλλοντος θέλου ζήλου κατεστράφησαν ὀλίγαι σελίδες τῆς ἐλληνικῆς ἡμῶν ἱστορίας, ὅς καὶ ἀγνοῶν δύναμαι νὰ καλέσω πολυτίμους ἕνεκα τῆς σπάνιως τῶν παρ' ἡμῖν τοιούτων χρονικῶν. Καὶ τίς μὲν ὁ συντάξας τοῦτο ἀγνοοῦμεν, ὡς εἶδος, ὡς καὶ τινὰς λεπτομερείας περιεῖχον τὰ ἀπολεσθέντα φύλλα, τοῦτο δὲ μόνον δύναμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι, κρίνοντες ἐκ τοῦ βυθμοῦ τῆς γραφῆς, εἰκάζομεν ὅτι τὸ χειρόγραφον ἀντεγράφη ὑπὸ τοῦ μοναχοῦ Ἰωσήφ τοῦ ἐκ Σινώπης, ὅστις καὶ ἄλλους πολλοὺς κώδικας τῆς ἱερατικῆς βιβλιοθήκης ἐγραψε. Καὶ ἡ μὲν ἱστορικὴ ἐκεῖνη διήγησις ἀπώλετο ἀνεπιστρεπτὴ, ἀφ' οὗ ὁ εὐλογημένος ἐκκοπεύς ἐφρόντισεν καὶ νὰ καύσῃ τὰ φύλλα κατὰ τὴν ἐπιτήν του δημολογίαν, ὥστε ἡμῆς ἐπάθομεν σχεδὸν τὸ πάθημα τοῦ ἡρώτος τοῦ Ἀπαλωϊδῆος χειρογράφου τοῦ Freytag, ὅστις ἀφ' οὗ πολὺ ἐμόχησε καὶ πολλὰ εἶδε καὶ ἐπαθε βαίνων ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ κώδικος τοῦ

περιέχοντος τάπολωλότα βιβλία τῶν Ἱστοριῶν τοῦ Τακίτου κατέληξεν εἰς τὸ νὰ εὐρῆ . . . τὰ ζύλινα ἐξώφυλλα αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν πλὴν τῶν ἐξωφύλλων τοῦ σταχυοτοῦ συνήνησεν ἐν ᾧ ἐξήτει τὸ χειρόγραφον τὴν ὥραν μεθ' ἧς ἔμελλε νὰ συνδεθῇ διὰ τῶν δεσμῶν τοῦ ἔρωτος καὶ τοῦ γάμου, ἡμεῖς δ' ἀντὶ τούτου εὐροῦμεν . . . μόνον τὸν θεῖον ζῆλον τοῦ καταστροφῆως καὶ τὸ ἐξῆς μικρὸν ἀπόσπασμα δι' οὗ ἐπερατοῦτο τὸ χρονικὸν, διασωθὲν χάριν τοῦ αὐτοῦ θεοῦ ζήλου, ἵνα μὴ ἀφηνεζομένου καὶ τούτου συναφρισθῇ κανεὶς ἀπικτικὸς λόγος Ἰωσήφ τοῦ Βρουενίου. Τὸ ἐσώσαμεν ὡς διδακτικὸν ἐπισημασίμω τῆς ἀνω ἐκταθείσης μικρῆς ἱστορίας «[ἀρχιστρα]τήγου, πτόν ἐξοχώτατον Δομένικον Μαρζενίγον, ἄνδρα ἀμπειρότατον τοῦ πολέμου, ἐλπίζοντας ἀπὸ τὴν οὐμεγάλῃν του θαυμαστῆν φρόνησιν ὅτι θέλει κά- νειμι πολλὰ καὶ μεγάλα ἀνδραγαθήματα εἰς τι- μὴν τῆς πατρίδος του καὶ παντελεῖ ἀφηνεισμόν πτόν ἀπίπτων Ἀγαρηνῶν, καὶ διατὶ εὐρίσκειται καὶς αὐτόν μιᾶ θαυμασιωτάτῃ ἐμπειρίᾳ εἰς τὰ τοῦ πολέμου καὶ διατὶ θέλει πολυμήσει κρατῶντας πτὰ σαήπτρα τῆς βασιλείας ἕνας τοσοῦτον εὐτυ- χέστατος πρίγγηψ, ὁ Μουρεζίνης».

ΣΑΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ.

ΟΙ ΑΝΤΙΠΟΛΕΣ

[Βικίον].

Ἡ Κλυταιμνήστρα ἐθεωρεῖτο κοινῶς ὡς κόρη, κατὰ 17 μόλις Μαίους ἠρέψασα ναρκίσιους ἐκ τοῦ προγόνου τῆς περιβαλίω κειμένου ἐν Ἀμ- πελοήποισι.

Ἡ Τρισύγενη, ἣτις συνήθως προσηγορεύετο Κυρα-Κώσταινα, ἐφαίνετο ὡς γράυς, κατὰ 71 σχεδὸν Φεβρουαρίου συλλέξασα βροῦδας ἐν συν- δασμῷ μετὰ καικαληθρῶν καὶ ραδικῶν ἐκ τῶν διαφόρων ἀγρῶν, οὗς ὁ μακαρίτης σύζυγός τῆς Κυρ-Κώστας, ἀποθανὼν ἐν καιρῷ τῆς χολέρας, κατέλιπεν εἰς τὴν ἀπορφανισθείσαν οἰκογένειάν του, ἣτις συνέκειτο ἐκ τῆς γνωστῆς ἡδὴ ξυνο- ρίδος δηλ. τῆς Κυρα-Τρισύγενης καὶ τῆς Κλυ- ταιμνήστρας μονογενούς θυγατρὸς τῶν.

Ἐν τούτοις ἀν ἡρωτῶντο τὰ ἀνύπαρτα λη- ξικρινὰ βιβλία, θὰ ἀπεκρίνοντο, ὅτι ἡ μὲν Τρι- σύγενη Κώστα Μπατζακίωτη τὸ γένος Μπούρη ἦτο μόλις 55 ἐτῶν, ἡ δὲ δεσποινὶς Κλυταιμνή- στρα Βαζαγιώτου 29, ἧτοι παρὰ ἔν τριάκοντα . .

Ἡ ὀπτικὴ αὐτῆ ἀπάτη προήρχετο ἐκ τοῦ ὅτι, ἡ μὲν μήτηρ μὴ οὐστὶ ποσῶς εὐχαριστημένη ἐκ τῆς ἐν γαίρῃ ζωῆς τῆς, δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἀνεστέ- ναξεν ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τοῦ μακαρίτου, ἐκάθητο δὲ εἰς γωνίαν τινὰ κεκυφθεὶ καὶ ἔχουσα τὴν βίνα οἰονεὶ προσηλωμένη ἐπὶ εὐρυτάτου πασηραπίου, ὅπερ διερκεῖς ἔπλεκε· τότε δὲ μόνον διεκοπτε τὴ καλλιτέγνημά τῆς ὁσάκις ἠρηνώδης φωνὴ ἐκ τοῦ μαγειροῦ ἀφικνουμένη ἐδήλου, ὅτι τὸ μαγειρεῦσά-

μενον κρέας ἐξήτει ὑδωρ, ὅπως μὴ γίνῃ παρανά- λωκα τοῦ πυρός.

Ἡ Θυγάτηρ ὅμως πρὸ τοῦ καθρέπτου διημε- ρεῖουσα σχεδὸν, ἐφήρμοξε τοὺς νεωτέρους ὀριάμ- βους τῆς κομμωτικῆς τέχνης ἣτις κατῳρήωσε νὰ ἐξευτελίση τὸν πανδαμάτορα χρόνον καλύ- πτουςα τὰς βυτίδας· ὅταν δὲ νύχαρισταίτο ἐν- τελῶς ἐκ τοῦ ἐκυτοῦ τῆς ἔβριπτεν ἐπὶ τοῦ κατό- πρου τὸ ὕστατον βλέμμα συνοδευόμενον ὑπὸ παρατεταμένου μειδιάματος, καὶ καθημένη νο- χελῶς ἐπὶ μαλλιακῆς ἐδρας ἀνελάμβανε τὸ ro- man . . .

II

Πρὸ δεκαετίας ἡ Κλυταιμνήστρα εἶχεν ἀποπε- ρατώσει λίαν εὐδοκίμως τὰς σπουδὰς τῆς, ὀλίγους δὲ μῆνας μετὰ τὴν ὀριτικὴν ἐν τῇ πατριῇ τῆς οἰκίᾳ ἐγκαθίδρυσεν ἤρχισε νὰ ὑπεισέρχεται εἰς τὰ τῆς διοικήσεως τοῦ οἴκου, τοσοῦτῳ δὲ τεχνήν- τως ἀφῆρει ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς μητρὸς τῆς τὰς ἀοράτους ἡνίκας, ὡςτε ἐντὸς ὀλίγου τὰ πάντα ἦ- σαν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς καὶ ἐνόησε μὲν ἡ μή- τηρ τὴν βυσοδομομενὴν μετακολλίταυσιν, ἀργὰ ὅμως καὶ εἰς ἐποχὴν καλ' ἦν ἡ ἐξουσία εὐρίσκειτο πρὸ πολλοῦ ἀλλόνητος εἰς τὰς ἀβράς χειρὰς τῆς θυγατρὸς τῆς, προδαινοῦσης πλέον εἰς βίλικὰς με- ταρρύθμισεις· τότε δὲ μὴ ἔχουσα τί ἄλλο νὰ πράξῃ ἡ Κυρα-Κώσταινα, ἐγέμετο ἀγογγύστως τὴν ἀρτον τῆς δουλείας καὶ περιορίζετο μόνον εἰς τὸ νὰ συνοδεύῃ ἕκαστον τοῦ κατακτητοῦ νε- ωτερισμῶν διὰ βελόνης ἀνκαστεναγμοῦ, ὃν πολλά- κες ἀπέπνιγεν ἐν τῇ γενέσει του τῆ αὐστηρὸν τῆς Κλυταιμνήστρας βλέμμα . . . Sic transit κτλ. ἡ Σύγκλητος ἐπεσκιάσθη ὑπὸ τῆς Αὐτοκρατορίας. Ὅρειλομεν ὅμως νὰ δουλολογήσωμεν χάριν ἱστο- ρικῆς ἀκρίβειας, ὅτι τὰ πρῶτα βήματὰ τῆς δὲν ἔσταψεν ἐπιτυχίᾳ· διότι, θελήσασα νὰ ἐξαγάγῃ τὸ φέσιον ἐκ τῆς μητρικῆς κορυφῆς καὶ νὰ τὸ ἀντικαταστήσῃ δι' εὐρωπαίου πύλου, ἀπῆνησε ζωηρὰν ἀντίστασιν, διακηρυξάσης τῆς Κυρα-Κώ- σταινας, ὅτι τὸ φέσιον ἢ τὸ ἀποθέσει ἐν τῷ τάφῳ μετὰ τῆς κεφαλῆς τῆς, τὴν ἠπειλήσε δὲ καὶ δι' ἀπεργίας ἰδίως εἰς τὸ περὶ μαγειρικῆς κεφάλαιον, ὅπερ ἀπήλπισε τὴν Κλυταιμνήστραν, καὶ τὴν ἠ- νόγκασε νὰ παραιτηθῇ τῆς ἀξιώσεως τῆς καὶ νὰ ὑποχωρήσῃ, ἐπειδὴ ἦτο πολὺ σημασίω, καὶ δὲν ἐνόει νὰ φάγῃ ἐξ ἄλλης χειρὸς εἰ μὴ μόνον ἐκ τῆς μητρικῆς.

Ἐν τούτοις ἡ πρώτη αὐτῆ ἀποτυχία δὲν ἀπε- θάρρυνε τὸ ἀτρόμητον νεωτεριστὴν μας, ὅστις ὑπῆρξεν εὐτυχέστερος τῶν Πράκτων διὰ τὴν ἀ- πλούστατον λόγον, ὅτι ἐλείπον μὲν δὲν εἶχον γρή- ματα, ἐνῷ ἡ ἡρώς ἡμῶν εἶχεν εἰς τὰς χεῖράς τῆς ἱκανὰς ἰταίπιας εὐρείπειας ἐντὸς λαγῆνου κε- κρυμμένης ἐν τῇ κόπρῳ τοῦ σταύλου. . . Ὡς σταύ- λε, σταύλε! σὺ, ἐν τῷ ὀπίω ἄλλοτε ἀντήξει ἡ μελαδικὴ τοῦ ἔνου φωνὴ, τοῦ χαριεστάτου, λέγει, Κουτσάφτη, ὀφείλοντος τὴν ἐπεινωμίαν του εἰς

ἀτυχῆ τινι ἐοῖδα μετὰ φιλελευθέρου συναδέλφου του, καὶ ἦν, ἀν καὶ δὲν εἶχε περιχαρηθῆ ὁ γνω- στῆς ἱστορικὸς κύκλος, ὁ ἦχος μας ἀπόλασεν οὐ μόνον τὴν τιμὴν ἀλλὰ καὶ τὸ αὐτὸ του. . . ὀπό- στον ἡμαξας ἄλλοτε!! ἀλλ' ἡδὴ φεῖ! ὃ προγονικὰ σταύλε, μάτην ὁ ἀρχαιολόγος ἢ ἀπροσπαθήσῃ νὰ σὲ ἀναγνωρίσῃ μεταβληθέντα εἰς δωματίον, ἐν τῷ ὀπίω ἡ δεσποινίς; ἐταιριρε hains aromati- ques. . .

Τοιαύτας ἀλλοιώσεις ὑπέστησαν καὶ ἄλλα δια- μέρσιμα τοῦ πατρικοῦ οἴκου. Τὸ εὐδέρον λ. χ. πατητήριον, ἐπὶ τοῦ ὀπίου τοῦ ἑνοῦ σανίδας! ἐκοι- μέτο κατὰ τὰς αὐτομήρας τοῦ θεοῦ μετεμεμβρίας τὴ εὐλαίμων ζεῦρος, τοσοῦτον μεταβλήθη, ὡςτε ἀν ἐπανόρχετο εἰς τὴν ζοῆν ἢ ἀθύνεται νὰ ἀ- ναγνωρίσῃ ἐαυτὸ καὶ δικαίως, διότι μετεσκευά- ζετο ὅπως γίνῃ galeric de peintures. Οὐδέποτε ὅμως, καθὼς λέγουσι, συνετελέσθησαν αἱ προπα- ρισαεὺκὶ ὀμοιάζουσαι κατὰ τοῦτο τὰς Ἐθνικὰς . .

Περὶ τὸν κρῖνον ἐν' ἀναφέρωμεν τὰς λοιπὰς μεταρρυθμίσεις, ἀς ἐπήνεγκεν ὁ ἀτρόμητος ἀνα- κεινιστῆς, ἐμπιστευόμενος τοῦτο εἰς τὴν φαντα- σίαν τοῦ ἀναγνώστου· ἐν τούτοις δὲν δυνάμειν ν' ἀποσιωπήσωμεν μικρὸν τινος μεταβολὴν καὶ διὰ πολλοῦς μὲν ἔσως ἄλλους λόγους, ἰδίως ὅμως διότι κατελύθη τὴν Κυρα-Κώσταινα . . . τὸ κλασικὸν δηλαδὴ τοῦ συζύγου τῆς μουζούκιον, ὅπερ τιμητικὴν ἄλλοτε κατεῖχεν ἐν τῇ αἰθούσῃ θέσιν, ἐξωρίσθη ἡδὴ εἰς ἀπομακρυσμένον καὶ μονήρας δωματίον. Μεθ' ὀπόσης χάριτος ἐπαίξεν αὐτὸ ὁ μακαρίτης! συνοδεῖται δὲ αὐτοῦ τὸ ἔ- σμα ὅπερ κατ' ἐξοχὴν ἠγάπα ἡ σύζυγός του . .

«Ὡς ἰδὲς ἐκαστὸ τὸ βουὴ πᾶς ἀναψε καὶ καίε! κἀποις ἀγίπη ἔμασε καὶ κἀθεταί καὶ κλάει.»

καὶ προπάντων ὅτε ἐν τῇ παραρηρῇ του ὁ ἀοιδὸς ἐπέδ' ἀφίλειον ἀπειθῶς διὰ τῶν δακτύλων του ἐπὶ τοῦ ζυλίμου σώματος τοῦ ὀργάνου ἠχηροτάτους σκινθάρους (ἤχουν μυτιεῖ)! . . . τότε δὴ τότε, ἡ Τρισύγενη ἠμείλειε τοὺς ὀφθαλμοὺς θεσπεσί- ως, ὁ Κύρ Κώστας ἔστρεψε τὸν μύστακα ξηρο- εἴχων, καὶ οἱ Ἐρωτιδαὶ ἀράτως περιπτάμενοι ἔτυπτον ἐλαφροῦς τὰς παρειὰς τῶν διὰ τῶν μι- κύλων πτερυγίων των . . .

Ὄμοι! ἀντὶ τοῦ μουζούκιου ἤγει ἡδὴ κλειδο- κύμβαλον ἐκ τοῦ ἐργασασίου Bösendorfer, ὁ ἦχος τοῦ ὀπίου ἐκράτει εἰς διηνεκὴ σκοτοδίνην τὴν ἀτυχῆ Κυρα-Κώσταινα· ὅπως δὲ παρηγορηθῆ με- τέβαιναν εἰς τὸ ἀπόκεντρον δωματίον καὶ ἐπε- σκέπτετο τὸ μουζούκιον, ὅπερ ἐκρέματο εἰς τὸν τοῖχον ἐκ μεγάλου καρφίου, ὡς κατὰδικος, καὶ ἔφερεν ἐπὶ τοῦ σώματος του ἀντὶ τοῦ χάρτου

1. Αἱ αὐταὶ σανίδες, παρακολούθημα οὖσαι τοῦ κάρφου, ὅταν μὲν τούτο μετέφερε λιπάσματα εἰς τοὺς ἄγρους, ἐτί- θεντο εἰς τὰς πλείους, ὅταν δὲ μετεκλίμζε τοὺς κυρίους του εἰς Τρεῖς Πύργους (Φάληρον) ἢ εἰς τὸν Ἀράϊνον (Περατῆ), ὅπου λαοσθῆσαν εἰς τὰ θαλάσσια νάματα, ἐτίθεντο ἔριζον- τίως καὶ παραλλήλως μετεμμερίζομενοι εἰς καθίσματα, μὴ στερεόμενα, ὡς ἀναγνίζοντο αἱ ἐπικαθήμενοι, οὗτε ἐλα- στικότητος.

τῆς καταδίκης ὑπερμεγέθη μπόλιαν ἦτις τὸ κα- θέστα ἀφανές . . . μεγάλη αὐτὴ παραχώρησις τῆς θυγατρὸς ὅπως μὴ ἐξορισθῇ ὅλος τῆς οἰκίας, ἀλ- λά μείνῃ ἐκεῖ πέραν ὡς ὀμοίωμα Γενιτσάρου δει- κνόν τοῖς περιηγηταῖς τὴν ἐκλιπούσαν βαρβα- ρότητα . . .

«Ἄλλ' ἔστι δίκης ὀφθαλμὸς ἐς τὰ πάνθ' ἔρη.»
Ἦμέσαν τινὰ τοῦ ἔαρος ὁ ἀδελφὸς παιδικῆς τινος φίλος τῆς Κλυταιμνήστρας, ὁ γλυκὸς Λό- λος δηλαδὴ Ἀγγελίως, νέος ἐξ Ἀραχώθης δια- μείνας καὶ ἐπὶ ἔξ μῆνας ἐν Παρισίῳ, ἐξήγησε νὰ μεταβῶσιν ὅπως ἴδωσι κατὰ πόσον μετεβλήθη ἀλλοτῆ ῥόδου ἐκτάκτου σχήματος καὶ χρωματι- σμοῦ ἀπὸ τῆς χθῆς, ὅτε τὸ εἶχον ἀπὸ κοινοῦ θαυ- μάσει . . . καίτοι δὲ ἡ Κλυταιμνήστρα διεμαρ- τυρήθη διότι τὴν γάστραν εἶχον θέσει εἰς ἀπομα- κρυσμένον βορεινὸν παράθυρον, καὶ ἐπρότεινε νὰ μεταβῇ διὰ νὰ τὴν μεταφέρῃ μόνη, ὁ σκληρο- ροτράχηλος Λόλος ἐπέμενε νὰ τὴν ἐπισκεψθῶσιν ἐπιτοπίως ὅπερ καὶ ἐγένετο . . . Ἄλλ' οἶμοι! οἱ ἐπισκέπται κατ' ἀνάγκην διήλθον διὰ τοῦ δω- ματίου τοῦ μουζούκιου!

Τὸ δωματίον τοῦτο ἦτο τὸ μόνον ὅπερ ἀνεί- ξεν εἰς τὰς ἐπιδρομάς καὶ εἶχε διατηρησε τὴν ἀρχαίαν διασκευὴν κατ' ἀπαιτήσιν τῆς μητρὸς καὶ κατὰ παραχώρησιν τῆς θυγατρὸς. Ἐν αὐτῷ ὑπῆρχον ἐργαλεῖος, χερσόνυκτος, σοφρῆς, ἀρέμη, ἀγκάλιωτρος, σαῖτα καὶ Σα . . .

Μέχρι τοῦ σημείου τούτου οὐδὲν τὸ τραγικόν, διότι προέλαθεν ἡ Κλυταιμνήστρα καὶ εἶπε μετ' ἐλαφροῦς ἐίρωνείας:

— Ἰδοὺ καὶ τὸ μουσεῖον τῆς Μαμάς! τοσά- κες τῆς εἶπα νὰ τὰ χάρισθ, διότι τόρα δὲν δύ- ναται τις πλέον νὰ εὐρῆ ὑπὸνέτας διὰ τοιαύτας ἀσχολίας, αἱ ὀποῖαι ἄλλως τε φρονῶ ὅτι, δὲν εἶναι ἔγκλημα καὶ ἀν λείψουν, ἀλλ' αὐτὴ ἐπιμένει . .
φεῖ! ἐνῷ ἡ κόρη ἐμονολόγει, ὁ περίεργος Λό- λος ἀνήγειρε διὰ τῆς σαῖτας τὸ περιάλουμα τοῦ καταδίκου καὶ οὕτω ἐπεσφάν τὸ ἱμβουζού- κιον πλησιέσιον καὶ ἐν ὄλῃ αὐτοῦ τῇ μεγαλοπρε- πείᾳ!

— Tions! ἔν μουσικὸν ὄργανον! πᾶς ὀνομά- ζεται, δεσποινίς; ἀνεφώνησεν ἐν προσπεποιημένῃ ἐκπλήξει ὁ Λόλος συνοδεῖων τὴν ἐκφρασίν του διὰ παρατεταμένου μειδιάματος.

Ὡ ἀνεμῶναί καὶ μήκωνες, καὶ σεις δημοκρα- τικαὶ τομάται, ἐάν τολμᾶτε, παραβιάξετε τὴν ἐρυθρότητά σας πρὸς τὰς παρειὰς τῆς μελαχροί- νης Κλυταιμνήστρας!

Ἄλλ' αἰφνης ἐγένετο κυρὴ ἐκυτῆς.

— Ἄ! εἶναι τοῦ ὑπὸνέτου μας . . . ὁ ἀνόη- τος, τοσάκις τοῦ ἔαμα τὴν παρατήρησιν . . . Ὡ τὴν διώξω!

Ἐκτοτε τὸ μουζούκιον ἐξωρίσθη, δωρηθὲν πράγματι εἰς τὸν ὑπηρέτην ὑπὸ τὴν ῥητὸν ὅμως ὅρον οὐδέποτε καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ οὐδ' ἐλαχίστη φάσις αὐτοῦ νὰ ἀνατείλῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ . . . Δια-

δίδεται όμως μετ' επιτάσεως, ότι η μήτηρ της τῷ ἐξηγόρασε καὶ τὸ ἀναπέθηκε παρά τινι κουμπάρῳ, ὅπου ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ ἐπισκέπτεται μυστηριωδῶς καὶ ἐναγκαλιζομένη αὐτὸ τῷ ἀποτείνει τρυφερὰς λέξεις, αἵτινες ὅα ἦσαν φεῖ! προωριμέναι διὰ τὰ εὐτραφέστατα ὄτα τοῦ μακαρίτου, ἐκ ἐξῆ.

Ἐν τοῦτοις ἐπειδὴ τὰ τελευταία ταῦτα δὲν ἐθεβαιώθησαν εἰστέτι ἀποχρόντως, παρακαλῶ τοὺς ἀναγνώστες μας νὰ μὴ τὰ δεχθῶσιν ὡς ἀπολύτως ἀληθῆ.

III

Μία μόνη καὶ τελευταία ἐλπίς ἔμενον εἰς τὴν Κυρα-Κώστανιν· ἤλπικεν ὅτι ὑπανδρευομένη ἢ θυγάτηρ της ὄα μεταθέλω, μετὰ πόνου δὲ κατὰ ῥητὴν παραγγελίαν της θυγατρὸς της εἶδεν ἐκάστοτε εἰς διαφόρους προξενητηριακὰς στερεωτύπους ἐκείνας ἀρνητικὰς ἀπαντήσεις, αἵτινες λαμπρύνουσι τὸ διπλωματικὸν τοῦ λαοῦ λεξικὸν δηλ. «καλὸς καὶ ἀξίος, ἀλλὰ δὲν ἔχομε καιρὸν...» αἰτιμὴ μας εἶναι, δὲν λέω ἔγωγε... ἀλλὰ... πάλι βλέπομε, ἂν ἦναι καὶ της τύχης κτλ. ὁ Οὗτος ἀπεπέμφθησαν εὐσχήμως ἑκατὸ ἀντιπρόσωποι διαφόρων συντεχνιῶν της συνοικίας, ὁ ὑποδηματοποιὸς, ὁ κουρεὺς, ὁ παντοπώλης, ὁ βράπτης, ὡς καὶ αὐτοὶ ὁ φαρμακοποιὸς!...

Τὴν τοιαύτην της θυγατρὸς της διαγωγὴν ἢ δυστυχῆς Γρισούνη δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξηγήσῃ ἄλλως εἰμὴ ὑποθέτουσα ὅτι ἀριζύτως αὐτὴ ἦτο ἐρωτευμένη. Πρῶτον τινὰ ἢ Κλυταιμνήστρα ἐφαίνετο ὑπὲρ τὸ σύνθετος μελαγχολικῆ· ἐκράτει εἰς τὰς χεῖρας της μηχανικῶς κέντημά τι... ἦτο ἐξῆπλωμένη νωγελῶς ἐπὶ της ἀγκυπητῆς ἔδρας της καὶ ἐστένιαζεν ἐκ δικλειμμάτων... ἢ μήτηρ της εἰσήλθε φέρουσα σοκολάταν, οὗσα δὲ πάντοτε μήτηρ ἠτένευεν αὐτὴν ὀλιβερώς καὶ εἶπε·

— Τί ἔχεις, κόρη μου· μὴ μοῦ κρύβῃς τίποτε· ἂν δὲν τὸ πῆς σὲ μένει, σὲ ποιὸν θὰ τὸ πῆς; ἐγὼ σὲ γέννησα, σὲ μεγάλωσα, ἐγὼ μαι ἢ μάνα σου...

— Ἦ μαμά μου...

— Ἄς ἦναι ντὲ καὶ ἢ μαμά σου... τί ἔχεις καὶ μοῦ ἀναστενάζεις; ἂν σ' ἀρέσῃ, ξέρω γὰρ... πῆς το... τὸ δικό μας τῶχομε... μετὰ τῆ βοήθειας τοῦ Θεοῦ... καὶ γὰρ μὴ φορὰ κορίτσι ἤμουνα...

— Οὐφ! ἀρκεῖ πλέον... ἂν ἐπιμένῃς ἐπὶ τέλους σοῦ λέγω, ἂν καὶ δὲν ὄα δυνήθῃς βεβαίως νὰ ἐννοήσῃς τὸ κινὸν κατὰ βλάβος· ἰδοὺ... τὸ ἐργόχειρόν μου πλησιάζει νὰ τελειώσῃ... καὶ νὰ μὴ δύναμαι νὰ κεντήσω ἐπ' αὐτοῦ ἐν οἰκίσημον! εἶναι ἀπελπιστικόν!

— Οἰκίστημον! καὶ τί πάει νὰ πῆ αὐτὸ πάλι;

— Ἀχ! πάντοτε ἢ αὐτὴ, αἰώνιος stupide! Οἰκίστημον εἶναι σύμβολον εὐγενείας δηλ. ἀνθῆς τι ἢ ζωὸν ἢ ἄλλο τι ὑπὲρ τίθεται εἰς τὴν ἐξω ὀβ-

ραν καὶ ἐπὶ ὄλων τῶν ἐπίπλων, ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων, της ἀμάξης, τῶν ἐφιππίων...

— Γὰρ τ' ἄλλα οὕτε καταλαβαίνω οὕτε ἀνακατόνομαζι... ὅτι γὰρ τὴν ἐξώπορτα ὅμως... ἔννοια σου σὲ, κόρη μου, καὶ λέω γὰρ τοῦ κουμπάρου Σπύρου καὶ φέρνει τὸ ζῶ του καὶ τὸ δίνει ὄλη μέρα ἀπ' ἐξῆ...

— Ἀχ! σιώπα, ἄφες με ἡσυχον... δὲν ἔννοιας τίποτε... πρόκειται περὶ εἰκόνας... περὶ τίτλου π. χ. βραβείωσης, κομησίας, μαρκησίας, πριγκηπέτας...

— Μὰ!... νὰ σοῦ πῶ καὶ τ' ἄλλο κόρη μου... ὁ πατέρας σου οὕτε πρίγκηπος ἦτανε, οὔτε μιλιάρης... νοικοκύρης ἀνθρώπος ἦτανε... μετὰ χωράφιχου, μετὰ ζωντανά του... μετὰ τιμῆ καὶ μετὰ ὑπόληψι... ἀπ' ὄλα εἶχε της χρονιάς του τὸ ῥίζι του, τὸ βούτυρό του...

— Tais-toi... ἄχ! πόσον εἶσαι βλάξ! μόνον οἱ πνητὰ γεννῶνται, οἱ μεγαστῆνες καὶ γεννῶνται καὶ γίνονται... ἀλλὰ τί πταῖο ἐγὼ ἂν δὲν ἀντιλαμβάνομαι; πόσα ἐγεννήθησαν ἀσχημοκόρη καὶ ἀπέθανον αὐτοκρατόρισσαι...

— Αἱ! σὲ τοῦτο δὲν ἀνακατεύομαι! γίνου μακάρι καὶ Βεζύρης...

Καὶ ἀπῆλθε πλήρης ὀργῆς καὶ ἀπελπισίας!... Ἀλλοτε ἐνθ' ἐπίσημος καὶ χαρίζεις ἐπισκέπτης ἐχρησιμίζετο μετὰ της δεσποινίδος, ἢ μήτηρ της προσέφερε μόνη τὸν καφέ, ἀφοῦ δ' ἀνεχώρησεν, ἐπὶ τῆ ἐρωτήσεως τοῦ ξένου ἂν ἦναι ἀρχαία της οἰκογενεῖας ὑπερέτρια, ἢ Κλυταιμνήστρα ἀπῆτησε ναί!... Καὶ δὲν ἦτο μὲν ἢ Κυρα-Κώστανια παροῦσα, ἀλλὰ τὸ ἤκουσε διότι ἦτο τοποθετημένη παρὰ τὸ κλεῖθρον παρακειμένου δωματίου καὶ ἐπέβλεπε τὰς συνδιελξίς τὸν...

Τοῦτο καιρίως ἐπλήρωσε τὴν Κυρα-Κώστανια ἀσθενήσασαν ἐπὶ μίαν ἐξιδρομίδα...

Οὕτω διέβρεν ἢ ζωὴ τὸν...

IV

Λέγουσιν ὅτι τὰ ἀντίθετα ἀποτελοῦσιν ἄρμονίαν, ἀλλὰ βεβαίως τοῦτο ἀφορᾷ μόνον εἰς τὴν μουσικὴν... ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅμως πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ ἄρμονία μετὰξὺ δύο ἐξ ὄν ἢ μὲν λατρεύει τὴν μαρτίαιμάναι καὶ τὸ θεοσμαρτίμ, ἢ δὲ λατρεύει ἢ τοῦλάχιστον φαίνεται ὅτι λατρεύει τὸ λευκάνθεμον καὶ τὸ «μὴ με λησμονεῖ» ὅταν ἢ μὲν συγκινεῖται εἰς τὴν ἕχρον μπουζουκίου ἢ δὲ, ὡς διασχυρίζεται, εἰς τὸν ἕχρον κλειδοκυμβέλλου... ὅταν ἢ μὲν περιφρονεῖται ἢ δὲ περιφρονεῖ... πῶς εἶναι δυνατόν νὰ συνυπάρχῃσιν, ἐν γνήσιον της φύσεως, τέκνον καὶ ἐν ἐπιπλαστον της τέχνης δημιουργήμα; Πῶς νὰ συνυπάρξωσιν οἱ ἀντίπαδες;...

Ἀλλὰ μετὰ πάντα ταῦτα γνωρίζετο τί σάεπτομαι; νὰ τελειώσω ἐνταῦθα... φρονῶ δὲ, καὶ πολλὸ δικαίως, ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ προσθέσω ἄλλο τι διότι ἂν μὲν σὰς εἶπω ὅτι ἢ Κλυταιμνήστρα ὑπανδρεύθη ἐπὶ τέλους καὶ ταξιδεύει,

ἢ δὲ μήτηρ της εὔρε τὴν ἡσυχίαν της ἐπαναλαβοῦσα τὰς διακοπέσας γειτονικὰς σχέσεις, καὶ σκέπτεται οὕτω νὰ περάσῃ τὸν βίον της... τότε σχεδιάζω κωμωδίαν· ἂν σὰς εἶπω ὅτι ἢ μὲν γραῦς μὴ ἀνθῆξασα εἰς τὴν τοιαύτην ζωὴν ἀπέθανεν, ἢ δὲ Κλυταιμνήστρα μετὰ τὴν ἐντελὴν πάροδον της νεότητος ἐκλείσθη εἰς μοναστήριον... τότε σχεδιάζω τραγωδίαν... ἐνθ' ἐγὼ μόνον εἰκόνα ἀνήγγελα ὅτι θὰ γράψω.

Δ. Γρ. Κ.

Ἐκ μικροῦ βιβλιαρίου, φέροντος τὴν τίτλον «Ῥητὰ τοῦ γέρου Κολοκοτρώνη» καὶ λίαν δυσμερέτου καταστάσεως σήμερον, ἀποσπᾶμεν τὸ ἐπόμενον ἀνέκδοτον. Σ. τ. Δ.

Ἀνέκδοτον

ΤΟΥ ΓΕΡΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

Εἰς τὴν Τριπολιτσᾶ εἶχον γράφει σάτυραν ἐναντίον τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τὴν εἰτοιχοκόλλησαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἦτο Κυριακὴ καὶ εὐσάχητος κόσμος καὶ ἐδιδάχαζεν. Ὁ γέρο Κολοκοτρώνης ἐπήγειναι εἰς τὴν ἐκκλησίαν νὰ λειτουργηθῆ, καὶ ὅταν εἶδε τὸν κόσμον συμμαζωμένον, ἔστειλε τὸν γραμματικόν του νὰ ἰδῇ τί τρέχει. Ὁ γραμματικὸς ἐπέστρεψε καὶ ἐμουδίαξ νὰ τοῦ εἶπῃ. «Εμαθε τέλος πάντων τί εἶναι. Τότε ἐπῆγε, τὴν ἐξεκόλλησε καὶ τὴν ἐπῆρε στὸ χέρι καὶ ὅταν ἀπόλυσεν ἢ ἐκκλησία, τὴν ἔδωκε τοῦ παπᾶ καὶ τὸν ὑποχρέωσε νὰ τὴν διαβάτῃ μεγαλοφώνως εἰς τὸν λαόν. «Ἐπειτα, εἶπε, κρίνατε ἂν μὲ βρίζουν δίκαια» καὶ τινὲς λέγουσιν, ἐπρόσθεσεν, «ὁ κάλπικος παρὸς μένει στὸ νοικοκύρη του».

*

Ὅσαι φορεῖς καὶ ἂν ἐγράφθη εἰς ξένον στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, δὲν ἐκρέμασε ποτὲ φούντα εἰς τὸ σπαθί του, ἐξηγῶν κατὰ γράμμα τοὺς στίχους τοῦ πολεμιστηρίου ἔσματος τοῦ Ῥήγα:

Κάλλιο γὰρ τὴν πατρίδα κανίνας νὰ χαθῆ, ἢ νὰ κρεμάσῃ φούντα γὰρ ξένον στὸ σπαθί.

*

Προγνώστης τοῦ θανάτου του καὶ χριστιανικῆ ψυχῆ ἐσυγχωριώτανε μετ' ὅσους εἶχε πειραχθῆ ἢ ἐχλωρεθῆ εἰς τὴν ζωὴν του· ὅθεν καὶ ἐταξιδεύσεν ἐπίτηδες εἰς τὴν Ἰδραν τὸ ἔτος 1830, διὰ νὰ ἀνταμώσῃ τὸν γέροντα, ὡς αὐτὸν, Λάζαρον Κουντουριώτην· οὕτως ἐπράξε καὶ μετ' ἄλλους ἐχθροῦς του.

*

Εἰς τὸ 1821 Ἰουλίου 20 συνέτριψαν ὁ Δημήτριος Ἰψηλάντης καὶ ὁ Κολοκοτρώνης εἰς τοὺς ἴσκιους τῶν δένδρων τοῦ Ἄστρους τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὅπου ὁ Ἰψηλάντης εἶχε φθάσει. Γίδια ψητὴ στραμμένη εἰς φύλλα, ἀσπί μετ' ἄσπρον κρᾶσσο, μισὸ φλασκί διὰ ποτῆρι καὶ μαῦρο ψωμί ἦτον ἢ εἰτοιμασία τοῦ γεύματος. Ὅταν ἐκάθισαν, κόνοντας ὁ Κολοκοτρώνης τὸ ψητὸ μετὰ τὰ χεῖρά του, εἶπεν εἰς τὸν Ἰψηλάντην· «Αὐτὰ εἶναι τὰ χρυσὰ πηρούρικα καὶ τὰ χρυσὰ μαχαίρικα της Ἑλλάδος, καὶ

αὐτὸ τὸ βρεσινοκρᾶσο τὰ πολύτιμα κρασιὰ της». Ἄρσεν εἰς τὸν φιλόπατριν Ἰψηλάντην τὸ γεῦμα τοῦ Κολοκοτρώνη, ἐπειδὴ ἐνόησε τὸ πνεῦμά του. Ἦθελε νὰ τὸν προλάβῃ ὁ Κολοκοτρώνης μετὰ ὀνημα, αὐτὸν ἀναθρεμμένον μετ' ὄλην τὴν πολυτέλειαν της εὐζωίας, καὶ νὰ τοῦ εἰκονίσῃ τὰς δεινοπαθείας τοῦ ἐλληνικοῦ ἀγῶνος.

*

Εἶπε μίαν φορὰν εἰς τὸν Κυβερνήτην. — Μοῦ χάλασε τὴν Ἑλλάδα. — Γιατί; τοῦ ἀπεκρίθη ἑκείνος. — Γιατί ἐπρεπε νὰ τὸ κάμῃς πέντε φράγκικα καὶ 15 νὰ τὸ ἀφήτῃς Τοῦρκικο, μετὰ 20 χρόνους νὰ τὸ κάμῃς 10 φράγκικο καὶ νὰ τὸ ἀφήτῃς 10 Τοῦρκικο, καὶ πάλιν μετὰ 20 νὰ τὸ κάμῃς 15 φράγκικο καὶ νὰ τὸ ἀφήτῃς 5 Τοῦρκικο, ὅστε μετὰ 20 ἄλλους τόσους χρόνους νὰ γένη ὄλο φράγκικο.

*

Γέλωτα ἀσθεστον τοῦ ἐπροξενούσεν ἢ ἐνόησε τις της ἐπιστολῆς φίλου τινὸς, ὅστις τοῦ ἔγραψεν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, «ἢ νὰ ἐλευθερωθῶμεν, ἢ νὰ χαθῆτε».

*

Ὁ γέρο Κολοκοτρώνης διαγέγνη τὸν ἐπόμενον μῦθον· «Ἐνας Σουλτάνος μίαν φορὰν ἠθέλησε νὰ περιηγηθῆ τὸ βασίλειόν του, νὰ μάθῃ τὰ διάφορα ἦθη τῶν ὑπηκόων του, καὶ νὰ τοὺς διοικῆ ὅπως πρέπει. Οἱ ἀλλοκοί του ἐνακτινόντο εἰς αὐτὴν τοῦ τὴν ἀπόφασι παρασταίνοντες τοῦ ὅτι εἶναι ἄμαθος εἰς ταῖς κακοπάθειαις καὶ τοὺς κινδύνους τοῦ ταξιδίου. Ὁ Σουλτάνος ἐπέμεινε. Τότε ἕνας γέρος Τοῦρκος, μετὰ μίαν ὑπόληψιν, εἶπε τοῦ Σουλτάνου· Ἔναι τρόπος νὰ περιηγηθῆς καὶ νὰ μάθῃς τὰ ἦθη τῶν ὑπηκόων σου χωρὶς νὰ ταξιδεύσῃς· κάμε νὰ σοῦ φτιάσουν τσατῆρια ὅπου ὄλα, ἀπὸ τὸ χῶμα ἕως τὰ ἔζυλα ὅπου ἔχον νὰ τὰ σκεπάσῃ, νὰ ἦναι ἀπὸ τὸν τόπον ὅπου ἐπιθυμῇς νὰ μάθῃς· κοιμάσαι ἐπειτα εἰς καθένα ἀπὸ αὐτὰ μίαν νύκτα καὶ εἰς τὸν ὕπνον σου θὰ σοῦ παρουσιασθῇ ὁ τόπος ἀπ' ὅπου εἶναι τὸ τσατῆρι μετὰ τοὺς κατοίκους του καὶ μετὰ τὰ ἔργα ὅπου συνειθίζουσιν, καὶ ἔτσι ἠμπορεῖς νὰ μάθῃς ὅτι ἐπιθυμῇς, χωρὶς νὰ κακοπάθῃς ταξιδεύοντας. Ὁ Σουλτάνος ἐκαταπέσει εἰς τοὺς λόγους τοῦ γέρου, καὶ ἔκαμε καὶ τοῦ ἔφτιασαν τσατῆρια ὅπως ὁ γέρος τοῦ εἶχε παραστήσει. Τοῦ ἔφτιασαν τσατῆρια ἀπὸ κρεσστὲ της Ῥούμελης, ἄλλο ἀπὸ της Ἀνατολῆς, ἄλλο ἀπὸ της Αἰγύπτου, καὶ ἄλλο ἀπὸ τοῦ Μωρέως, καὶ εἰς καθένα ἀπὸ αὐτὰ ἐκοιμήθη μίαν νύκτα. Κοιμώμενος εἰς τὸ τσατῆρι της Ῥούμελης εἶδε πολέμους, ἄτια νὰ χλιμιντροῦνε. Ἐκοιμήθη εἰς τὸ τσατῆρι της Ἀνατολῆς καὶ ἐκοιμήθη γλυκὰ ὡσάν νὰ πῆ ἀφιόνι. Ἐκοιμήθη εἰς ἐκεῖνο της Αἰγύπτου καὶ εἶδε τὸ Νεῖλο νὰ χύνῃ πλημμύρα ὀνησαυροῦ, ἀλλὰ πλοῦτη τυφλά. Ἐκοιμήθη καὶ εἰς τὸ τσατῆρι τοῦ Μωρέως, καὶ εἶδε

τρεις χιλιάδες διαβόλους με δαυλους αναμμένους στο χέρι να τρέχουν και να κάνουν ταραχή ανυπόφορη.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ο κ. Κ. . . ταξειδεύει.
Θέλει ν'ανοίξη τὸ κιβώτιόν του ἐντὸς τοῦ ἀτμοπλοίου, ἀλλὰ κατέχεται ὑπὸ μεγάλης ἀμηχανίας.
— Τώρα τί νὰ κάμω; ἀναφωνεῖ. ἔχασα τὸ κλειδί!
— Πράγματι εἶνε πολὺ δυσάρεστον, τῷ λέγει εἰς συνταξιδιώτης.
— Πολύ, πάρα πολὺ δυσάρεστον.
Ἀφ' ἧς δ Κ. . . πλήττει τὸ μέτωπόν του.
— Τί ζῶον τοῦ εἶμαι . . . Ὅα τὸ ἐκλείσα εἰς τὸ κιβώτιόν μου!

Μεταξὺ δύο ἀγιοπαίδων:
— Ἔχεις καὶ ρολόγι αἰ;
— Καὶ βέβαια.
— Καὶ πόσο σοῦ κόστισε;
— Ἄν ῥώτησα τὴν τιμὴν δὲν ἦταν κανεὶς ἐς τὸ κατὰστημα.

Μεταξὺ δύο φίλων.
— Ἀλήθεια, ἀβριον ἀναχωρῶ.
— Καὶ γὰρ ποῦ;
— Πηγαίνω εἰς τὴν Ἰταλίαν.
— Διὰ ὑποθέσεις;
— Ὅχι, χάριν διασκεδάσεως, ὡς περιηγητής.
— Παίρνεις καὶ τὴν γυναῖκά σου;
— Ἄν ἤκουσες τί σοῦ εἶπα; πηγαίνω χάριν διασκεδάσεως!

ΛΑΗΘΕΙΑΙ

Τὸ βῆρος τῶν ἀηδιῶν, ὅσας μᾶς ἐπιβάλλει ὁ κόσμος, ὅα ἦτο κατὰ τὸ ἥμισυ ὀλιγώτερον, ἐάν τὰς ἀηδίας ταύτας ὁ κόσμος δὲν μᾶς ἠνάγκαζε νὰ ὀνομάζωμεν ἡδονὰς, καὶ νὰ τὰς παραδεχώμεθα ὡς τοιαύτας.
* * *
Ὁ πλούτος καὶ ἡ εὐζωία δὲν εἶνε ἀπολύτως ἀναγκαῖα, ἵνα μορφωθῇ κάλλιστα ὁ ἄνθρωπος, διότι τὰς πλείστας καὶ τὰς σπουδαιότερας πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα ὑπηρεσίας ὀφείλομεν εἰς ἀγενεῖς ἀνθρώπους. Ἡ εὐζωία δὲν συνειλίξει τοὺς ἀνθρώπους νὰ παλαίωσι πρὸς τὰ προσκόμματα, οὐδ' ἐξεργάσει τὴν αἰσθησὶν τῆς δυνάμεως, ἥτις εἶνε τοσοῦτον ἀναγκαῖα πρὸς ἐνεργητικὰς καὶ ὠφελίμους πράξεις. Ἡ πενία οὐδόλως προὔποτίθησι τὴν δυστυχίαν· δύναται μάλιστα δι' ἰσχυρὰς προσωπικῆς ἐνεργείας νὰ μεταβληθῇ εἰς εὐλογίαν, διότι ἡ πενία ἀναγκάζει τὸν ἄνθρωπον νὰ ἀγωνίζεται κατὰ δυσχερειῶν τοῦ βίου, καὶ εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον εὐρίσκουσι οἱ μεγάθυμοι δύνανται, πεποθήσθαι καὶ ἐπὶ τέλους θρίαμβον, ἐνῶ οἱ νοθροὶ ἐπιτυγχάνουσι μὲν πολλάκις τῆς εὐζωίας, ἀλλὰ μόνον διὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ. (Συάλλε).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἄγεται ὅτι μὲν μέρος τῆς περιουσίας τοῦ λόρδου Βήκονσφιλδ ἐκληροδοτήθη εἰς αὐτὸν ὑπὸ γήρας τινὸς θαυμαζούσης τὴν φητορικὴν αὐτοῦ δεινότητα.

Τῷ 1851 ἄγνωστος τις τῷ Δισραέλῃ κυρία ἔγραψε πρὸς αὐτὸν ἐπανειλημμένως αἰτουμένη συνέντευξιν. Ὁ Δισραέλης οὐδεμίαν ἠξίωσεν προσοχῆς τὴν αἴτησιν ταύτην· τότε δ' ἡ ἐπιστέλλουσα ἀπηθύθη πρὸς τὴν σύζυγόν του, προτιθεῖσα ὅτι ἦτον ἐξηκοντάετις καὶ περὶ τὴν τέρμα σχεδὸν τοῦ βίου της. Ἡ κ. Δισραέλη συγκρατεῖται νὰ δεχθῇ τὴν ἐπίμονον ταύτην κυρίαν, ἥτις ἐξήγησεν εἰς αὐτὴν ὅτι ἦτο γήρα ἀνωτέρου ἀξιώματι τοῦ ἐν Ἰνδίας στρατοῦ, ὅτι ἐθαύμαζε θερμῶς τὴν φιλολογικὴν καὶ πολιτικὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ Δισραέλη, καὶ ὅτι ἐπεθύμει νὰ τὸν ἀνακηρύξῃ κληρονόμον της.

Ἡ κ. Δισραέλη ἐγνωστοποίησε ταῦτα πάντα εἰς τὸν σύζυγόν της, ὅστις ἐκλαβὼν τὸ πρᾶγμα ὡς ἀστείτητα ἔγραψε διασκεδάσεως χάριν εἰς τὴν ἐνθουσιωδῶς θαυμάζουσαν αὐτὴν κυρίαν ἐκείνην, ὅτι οὐδεμίαν ὅα ἐπέφερον ἐντασιν, ἀν' ἤθελε νὰ τὸν καταστήσῃ κληρονόμον της. Μετὰ δύο ἡμέρας ὁ Δισραέλης ἔλαβε μίαν ἐπιστολήν, ἣν ἔθηκε, χωρὶς νὰ τὴν ἀποσφραγίσῃ, ἐντὸς τοῦ θυλακίου του, ὅπου καὶ τὴν ἐλησμόνησε. Ἡ ἐπιστολὴ ἐπὶ παλλὰς ἐβδουμάδας ἔμεινεν ἐντὸς τοῦ θυλακίου, τέλος δὲ ὁ θαλαμηπόλος του ἐκπλαγείς ὅτι εὗρεν κλειστὴν εἰσέτι τὴν ἐπιστολήν μετὰ τοσαύτης ἀπὸ τῆς παραλαβῆς της ἡμέρας, ἔφερεν αὐτὴν πρὸς τὸν κύριόν του. Ὁ Δισραέλης τὴν ἠνοίξε· ἦτον ἡ γρηκφὴ τῆς φίλης του, ἥτις τῷ ἔγραψεν ὅτι ἐλυπεῖτο μὲν πολὺ διότι δὲν συγκρατεῖτο νὰ ἔλθῃ εἰς συνέντευξιν μετ' αὐτῆς, ἀλλ' ὅτι ὅπως τῷ τεκμηριώσῃ τὴν θερμότητα τῆς συμπαιθείας της ἐνέκλειεν ἐντὸς τῆς ἐπιστολῆς της γραμμάτιον χιλίων λιρῶν στερλινῶν διὰ τὰς δαπάνας τῶν προσεχῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν.

Ὁ κ. Δισραέλης ἐπεσκέψατο τότε τὴν ὑποχρεωτικὴν ἐκείνην κυρίαν, ἥτις τῷ εἶδειε διαθήκην, δι' ἧς καθίστα αὐτὴν μοναδικὴν κληρονόμον πάσης τῆς περιουσίας της ἐπὶ τῷ ὄρω τοῦ νὰ ἐπισκέπτονται αὐτὴν ὁ Δισραέλης καὶ ἡ κυρία του δις τοῦ ἔτους εἰς τὴν ἐν Τόραλν οἰκίαν της.

Μετὰ πέντε ἔτη ἡ γενναία γήρα ἀπέθανε, καὶ ὁ Δισραέλης ἐγένετο κύριος πεντήκοντα χιλιάδων λιρῶν στερλινῶν, ἀργυρῶν ἐπιτροπέζιον σκευῶν, κοσμημάτων, θραϊκῆς βιβλιοθήκης καὶ μεγαλοπρεπεστάτης οἰκίας.

Εἰς Ἀναγκυρῆς

Τὸ ἔκρον ζωτον τῆς φιλαργυρίας:
Ἀποθνήσκων τις νὰ γράψῃ ἐαυτὸν κληρονόμον τῆς περιουσίας του.

ΑΘΗΝΑΙ, — ΤΥΠΟΣ ΚΟΥΡΙΝΗΣ ΠΑΤΗΡΙΑ ΣΕΜΟΡΙΑΣ

